ч. 103 (14.352). Львів, неділя 10. травня 1936. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504-060, 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5·00 зол.
Чвертьрічно	15·00 „
Піврічно	30·00 „
Річно	60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41. „ Друкарні: 229-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Туреччина вже замовляє артилєрію для Дарданелів.

ПАРИЖ, 9. 5. ПАТ. Як твердить „Енформасьон", турецький уряд почав переговори з фабрикою Крупа щодо укріплення Дарданелів; до Німеччини приїхало 80 тур. старшин та інжинірів. Кажуть, що в цій самій справі Туреччина переговорює з промисловими кругами СССР.

Італія не признає послів з Адіс-Абеби.

АДІС АБЕБА, 9. 5. ПАТ. Новий віцегубернатор Адіс Абеби Адольфо Алессамеріні заявив тутешнім послам, що вони є акредитовані при уряді, якого вже нема, тому італ. уряд може їх трактувати хіба як чужинців, що заслуговують на пошану.

ОХОРОНА ПОСОЛЬСТВ.

АДІС АБЕБА, 9. 5. ПАТ. На прохання закорд. послів італійське командування приділило їм до охорони військовий відділ.

РИМ, 9. 5. ПАТ. Міністерство преси й пропаганди подає: італ. влада з куртуазних оглядів не перешкоджує закорд. посольствам в Адіс Абеби дальше ділати для охорони своїх громадян, хоч дипльоматичних функцій вони вже не можуть виконувати.

ДЛЯ НЕГУСА ВИНЯТОК.

ЄРУСАЛИМ, 9. 5. ПАТ. Арабський комітет, що керує страйком, приготовив для негуса і його окруження 10 самоходів. Підчас переїзду вулицями Єрусалима 3-тисячна юрба оваційно витала абіс. цісаря, що відповідав зі сумною усмішкою.

ЛЬОНДОН, 9. 5. ПАТ. Англійські щоденники, що подають подробиці побуту негуса в Єрусалимі, однозгідно запримічують, що Гайле Селяссі має вигляд дуже втомленої людини. „Дейлі Експрес" містить коротку розмову свого кореспондента з цісарем. Той сказав, що стан його здоровля дуже лихий внаслідок газових бомб. Цісар показав свої руки, опарені газами.

Кореспондент запевнює, що негус з родиною виїде до Льондону, де має надію добитись авдієнції у короля Едварда. **Відтак поїде до Женеви, щоб особисто боронити в Союзі Народів справу Абісинії.** В дорозі до Льондону й Женеви провожатимуть негуса його міністер закорд. справ, рас Касса та інші члени давнього абісинського уряду.

ІТАЛІЙЦІ ЗАНЯЛИ ГАРРАР.

ЛЬОНДОН, 9. 5. Райтер. Як повідомляють з Адену, 13. італ. дивізія заняла Гаррар.

АДІС АБЕБА, 9. 5. ПАТ. Майже половина міста Гаррару знищена. Англійський консуль з 40 сомалійськими стрільцями оборонив свій будинок, а навіть помагав місцевій владі утримати лад в місті.

АБІСИНСЬКА КАВА ЯК ТРОФЕЙ.

ТРІЄСТ, 9. 5. ПАТ. Вчора виладували в тутешній пристані перший транспорт 300 тон кави; вона появилася на ринках Трієсту, Венеції та Генуї.

ІТАЛІЯ ВЛАСНИКОМ ЦІСАРСЬКОГО АБІСИНСЬКОГО БАНКУ.

АДІС АБЕБА, 9. 5. Стефані. Англійська управа ціс. банку підчинилася марш. Бадолієві, заявляючи, що скарб банку, захований у його підземеллях, належить до Італії на основі права підбою. Сьогодні італ. влада дозволила отворити каси банку. З огляду на злу погоду дотепер ані один літак не причалив на лет. майдані Адіс Абеби. Ґубернаторський уряд Адіс Абеби примістився в негусовій палаті.

НЕГУС ВИЇЗДИТЬ ДО ЛЬОНДОНУ.

ЄРУСАЛИМ, 9. 5. ПАТ. Один з членів негусового почоту заявив нині рано, що за 3—4 дні Гайле Селяссе виїде до Льондону; його жінка залишиться в Палестині.

АБІСИНЦІ ВТІКАЮТЬ ЗА КОРДОН.

НАЙРОБІ, 9. 5. Райтер. Зі столиці Кенії (брит. кольонія на південь від Абісинії) вислали літаками відділ туземних військ на кордон Абісинії, щоб не допустити інвазії абісинських утікачів.

Британська імперія і санкції.

ЛЬОНДОН. 9. 5. ПАТ. Перед виїздом до Женеви мін. Іден переговорював з представниками брит. домінії на тему дальшого становища брит. уряду до санкцій.

СЕСІЮ РАДИ ЛІҐИ НАЦІЙ ВІДЛОЖАТЬ.

ЛЬОНДОН, 9. 5. ПАТ. Всі англ. щоденники припускають, що сесія Ради Ліґи, скликана на найближчий понеділок, буде мало успішна. Після 2—3 днів нарад відложать її правдоподібно аж до часу, коли у Франції повстане новий уряд.

СОЦІЯЛІСТИ ХОТЯТЬ УТРИМАТИ САНКЦІЇ.

ЛЬОНДОН, 9. 5. Авас. Лідер британських лейбуристів з палати громад приїхав до Парижа, щоб предложити вождові переможних франц. соціялістів Блюмові становище своєї партії до санкцій. Лейбуристи сподіються, що франц. лівиця вплине на теперішній уряд, щоб утримав санкції, доки не повстане новий кабінет.

ЦЕЇ НОЧІ РІШИТЬСЯ ДОЛЯ АБІСИНІЇ.

РИМ, 9. 5. ПАТ. Сенатор Деванцатті пише: Нині перед північчю западе — згідно з італ. конституцією — рішення долі Абісинії — важне для Ліґи Націй та для держав, що мають взаємини з Італією. Домагання „Таймса", щоб долю Абісинії рішала Ліґ. Націй в порозумінні з Італією та іншими заінтересованими державами безосновне, від коли Мусоліні заявив, що Абісинія є італійська. А всеж таки Італія не нарушить французьких прав до залізниці та британських — до озера Тана

Для нашої будучности не байдуже, чи громадянство сплатить інвалідам затягнений довг, чи покине їх безпомічних власному терпінню!

Закон про молочарство і його значіння для нас.

Львів, 9. травня 1936.

В „Дневнику Законів" з дня 6. ц. м. (Д. З. Р. П. ч. 35 поз. 272) оповіщено зміст нового закону про молочарство. Закон цей входить у життя в три місяці після його проголошення.

Тому, що справою проекту цього закону цікавилось живо, побіч кооператорів, майже все наше свідоме громадянство, а на днях появилося на сторінках нашої преси незгідне з правдою насвітлення нового закону, уважаю за відповідне подати тут короткий зміст цього закону і його сподівані наслідки для українського кооперативного молочарства.

На самому вступі мушу ствердити, що **новий молочарський закон, у засадничих питаннях, відбігає рішуче від первісного проекту**, який викликав був серед нас таку бурю протестів і застережень. І нічого дивного, бо первісний проект закону заперечував саму можливість істнування добровільних і самодіяльних молочарських підприємств, передаючи всецілo право над їх життям і смертю Рільничим Палатам. Словом, мав він у собі риси протиконституційности зі всіми признаками ще одного монополю і зі шкодою для самого хліборобства. В новому законі, що його ухвалили законодатні палати, ось ця засаднича загроза зліквідована, бо на його основі **може істнувати кожне молочарське підприємство й основуватись нове у всякій місцевости, якщо тільки відповідатиме технічним і фаховим вимогам, ставленим до того роду підприємств.**

Але не уперeджуймо фактів та пригляньмося найважнішим точкам цього закону. Відноситься він до таких молочарських заведень: збірні молока, молочарні, збірні сметанки, маслярні, сироварні і бриндзярні. Приписи цього закону не відносяться до тих підприємств, що займаються збутом набілу, одержаного з молочарських заведень.

На основі цього закону міністер рільництва в порозумінні з міністром торговлі видасть додаткові розпорядження в справі вимог, що їм повинні відповідати молочарські підприємства, а саме про: **1) поміщення й урядження молочарських заведень, 2) фахову підготову технічних управителів тих заведень.**

Крім того міністер рільництва може видавати для деяких підприємств дальші розпорядження про ведення виказів сирівців і їх переробки, означуючи роди сирівців, призначені до переробки, усуйнювати технічні методи витворювання поодиноких родів перетворів та накінець установляти обчислення цін за доставлене молоко. **Власники істнуючих молочарських підприємств повинні впродовж шістьох місяців від управосильнення цього закону звернутись до**

властивої Рільничої Палати в справі зареєстрування підприємств. Хліборобська Палата зареєструє таке заведення, якщо воно відповідатиме вище названим законним вимогам.

Ба, що більше, якщо зголошене до реєстрації підприємство в хвилині зголошення не відповідає ще всім законним вимогам, то Хліборобська Палата його теж зареєструє, але під умовиною, що воно до означеного Палатою речинця пристосується до поданих вимог. Підприємства, що в означенім речинці не виконають законних вимог, будуть счеркнені з реєстру.

Кооперативні заведення, що належать до ревізійних союзів і відбирають молоко або сметанку тільки від своїх членів, може вичеркнути Хліборобська Палата з реєстру тільки по засягненні опінії від відповідного ревізійного союзу.

Нові молочарські заведення повинні бути до сімох днів від уруховлення зголошені до реєстру Хліборобської Палати. Хліборобська Палата впише таке підприємство до реєстру, якщо воно відповідає законним вимогам. У відношенні до кооперативних підприємств впис цей відбудеться по предложенні Палаті внесення приналежного ревізійного союзу.

Надзір над усіми молочарськими підприємствами, в обсягу цього закону, виконують Хліборобські Палати. За ці чинности можуть Хліборобські Палати побирати окремі оплати.

При виконуванні чинностей, що випливають з вище поданих законних приписів у відношенні до кооперативних заведень, що належать до ревізійних союзів та відбирають набіл тільки від своїх членів, Хліборобські Палати будуть „спиратись на усталеннях тих союзів“.

Дальше говориться про законні приписи при експорті масла, які покриваються з дотеперішньою практикою. А вкінці йдуть карні приписи та кінцеві постанови.

Ось і ввесь найважніший зміст нового закону, в якому дехто добачує нову загрозу для нашого молочарства.

І саме цьому питанню хочу присвятити кілька кінцевих уваг.

Що небезпечного може укриватись у цьому законі з формального і практичного боку для українського кооперативного молочарства?

З формального боку будуть це вимоги переважно технічного характеру та обовязок праці виключно з членами, які будуть обовязувати всі підприємства, в тому числі очевидно теж наші кооперативні молочарні. Коли зважити, що наші молочарні є переважно розмірно добре технічно вивінувані, добре загосподарені та з можливостями дальшого досконалення і працюють у більшости з членами (а як є ще деякі слабші, то ці молочарні мають усі дані свої недомагання в найкоротшому часі усунути), то з цього боку не бачимо ніякої для нас загрози.

А тепер приглянемося практичній сторінці.

Можна побоюватись деяких „несподіванок“ у практичному пристосуванні цього закону на місцях у відношенні до наших молочарень. Але проти таких побоювань маємо такі аргументи, як запевнення компетентних чинників, ще перед ухваленням закону, що ніякої тенденції у відношенні до наших молочарень не буде. Мало того, тут ще істнують своєрідні господарські мотиви, які кажуть нам сподіватися, що в сьогоднішній господарській скруті і відомій нужді на селі важко припускати, щоб хтонебудь допускав до ліквідації добрих і корисних господарських одиниць, коли на це місце нічого здорового не повстане. Дальше над нашими кооперативами згідно з законом розвине опіку й оборону слушних інтересів наш Ревізійний Союз.

А врешті: чи для ліквідації наших молочарень, як цього дехто побоюється, треба було аж молочарського закону, який сам по собі нових підстав до цього не дає? Чи такої самої нагоди до припинення діяльности наших молочарень, або в іще більшій мірі, не давали істнуючі вже давніше приписи промислового та будівельного закону, розпорядок про надзір над артикулами поживи й ін.?

Ще залишається мені відповісти на те, яка доля жде наші кооперативні молочарні на Волині, які від недавна підлягають ревізії польського ревізійного союзу, а є членами Маслосоюзу. Ці молочарні найдуться в тому самому положенні, що наші галицькі молочарні, лиш з тою ріжницею, що опінію про них до Хліборобської Палати буде видавати польський ревізійний союз.

Але коли підходити до них знову з господарського становища, то треба признати, що саме ці наші молочарні з технічного й господарського боку та під оглядом свідомости проводу і членів належать до найкращих. Які були б наслідки їх евентуальної ліквідації? Чейже від рішень Хліборобської Палати істнує ще відклик до Міністерства Хліборобства!

Це все міркування, оперті на льогіці фактів, але через це не хочу зовсім сказати, що вони непомильні, що дійсність ніяким чином не може бути інакша. За це ніхто не може ручити, так, як ніхто не може взяти поруки за наше фізичне істнування. Такі підозріння можуть у кожного зродитись на підставі тої метушні і початків на терені нашої праці ще перед ухваленням закону, що так маркантно виявили справжні обличча і надії декого на новий закон.

Всеж таки маю враження, що в цім напрямі прийшло до деякого протверезіння під тиском суворої дійсности. Крім цього льогіка фактів, свідомість нашого кооперативного загалу про добродійство власних хосенних підприємств та передовсім їх здоровий господарський стан дають нам запоруку, що це нас не тільки не спинить у праці, але навпаки: поможе в дальшому розвитку.

Інж. А. Палій.

Не триденна, але тригодинна конференція.

(Справлення друкарської похибки).

У вчорашньому комунікаті У.П.Р. про господарську конференцію в Міністерстві Скарбу закралася неприємна друкарська похибка, а саме, перше речення комунікату звучить правильно так:

В середу, 6. травня ц. р., **відбулася** (було видруковане хибно: почалася) в Міністерстві Скарбу **тригодинна** (було видруковане невірно: триденна) конференція представників У.П.Р. і наших господарських установ із представниками Міністерства Скарбу в справі найактуальніших болячок нашого господарського життя.

о. О. ПРИСТАЙ. 19

В АМЕРИКАНСЬКОМУ ВАВИЛОНІ.

З усіх християнських, людських і громадянських чеснот єпископа С. Ортинського вибивалася доброта його серця. Прийшов до нього, мабуть у 1913. році, один священик, що був не без причин суспендований, і почав благати помилування. Нарікав на свої душевні і матеріяльні терпіння підчас кількамісячної суспензи та прохав єпископа, щоб вибачив йому провину. Єпископові заблестіли сльози в очах; він обняв його руками за шию і ледве вимовив:

„Я прощу тобі, любий брате! Най і Бог простить тобі! Але знай, що також я терпів разом з тобою цілий той час, хоч менше був винен від тебе, хіба те, що покарав тебе!“

Можна тут було згадати слова Райвароля, що ум є лише частиною людини, а серце всім.

Підчас безглуздої боротьби, що її вели угроруські панотці проти єпископа С. Ортинського, велику, дуже ганебну ролю відіграв „Америцко-русскій вістникъ“, орган угроруської допомогової організації Соединеніе. Його постійні місцеві кореспонденти були самі угроруські священики. Від 1919. року не було ніодного числа того часопису, що виходив в Гомстеді, (стейт Пенсильванія) без найбруднішої лайки на нашого єпископа. Часопис мусіло передплачувати 24.000 членів Соединенія; підчас вирівнювання місячних членських вкладок, урядовці місцевих відділів організації стягали від членів по 10 центів на часопис. Якщо припустити, що лише половина тих поневільних передплатників читала його, то стане ясно, яку страшну деморалізацію поширював той часопис між побожним народом.

До Америки перші з наших земляків почали еміґрувати закарпатські русини. З ними ще в Старому Краю жили в добрій згоді галицькі лемки. Зрештою, цеж був один і той сам нарід, розмежований лише верхами карпатських гір. Лемки часто заходили по той бік Карпат. В літі йшли туди на сінокоси й на жнива. А зимою заробляли собі „контрабандою“, себто пачкували з Мадярщини „дуган“ (тютюн) і в Галичині продавали його зі 100-відсотковим зарібком. Підчас того довідувалися, що угорські русини еміґрують до Америки, де по копальнях вугілля заробляють втроє або вчетверо більше, ніж на ланах мадярських магнатів. Ціж платили за день тяжкої праці від досвідку до пізної ночі всього кілька „дудків“ і дві або три чарки палінки (горілки). В Америці був половину коротший день праці, зате плата була така, що можна було не тільки добре жити, але й ще своякам посилати доляри.

Лемки, що жили в нужді на своїх пісних гірських нивках, де родилася бандурка, чи пак кромплі (картопля), завбільшки волоського горіха, а вівсик жабі по коліна, довідавшись, що в Америці такий добробут стали виїзджати туди. Звичайно діставали вони від угроруських русинів адреси осілих вже в Америці їх свояків і пускалися у світ за море на „авантуру“. Американські угрорусини опікувалися там ними, брали їх до себе на „борд“ (мешкання) і допомагали їм шукати праці. Взагалі галицькі лемки й закарпатські русини жили зі собою в Америці таксамо в гарних взаєминах, як і колись у Старому Краю. Як рідні брати, разом працювали, Богу молилися, раділи й сумували, вінчалися між собою і взаємно були собі кумами.

Колиж в Америці повстало Соединеніє, наша перша цього роду організація, вступали до нього в члени закарпатські русини, а вслід за ними галицькі лемки. В Соединенію було так, що робітник, вписавшись до нього за члена, платив щомісяця вкладку касієрові місцевого відділу, що мав найменше пять членів. Пізніше було їх навіть кількасот. Висота вкладки була залежна від суми, що на неї робітник обезпечувався на випадок природної або наглої смерти. Ця сума обезпечення вагалася між 100 до 1.000 долярів, що їх потім діставала родина. Враз з місячною вкладкою платилося — згідно зі статутом — також передплату на пресовий фонд Соединенія, що спершу був місячником, згодом виходив двічі на місяць і врешті перемінився на тижневик.

Члени Соединенія діставали щотижня до рук „Америцко-русскій вістникъ“, що його вважали, ніби за друге евангелія. Бо простолюд ставиться звичайно з особлившою пошаною до друкованого слова, а в тих часах свято вірив у свій часопис, що постійно накидався на бішконта (єпископа) С. Ортинського. Для прикладу наводжу заголовок одної із вступних статтей:

„Стережіться отроцтва[1]) бішконта Ортинського! Він єзуїт і хоче запродати нашу угроруську церков, наш шумний[2]) обряд і наш чесний угрорусскій народ українству-мазепинству!...“

Угорські русини, таксамо, як і галицькі лемки не мали тоді поняття про Україну й Мазепу. А надихані злобою редактори „Америцко-русского вістника“ представили народові Україну й Мазепу, як антихриста, що його висланником був на землі єпископ С. Ортинський.

(Далі буде.)

[1]) Невільництво

[2]) Гарний, славний.

Соборність українських земель у чесько-московському виданні.

Найновіший „Польсько-Українські Бюлетин" подає цікаву вістку про те, що в Чехословаччині постала нова політична група серед українців, переважно родом із Галичини, що є громадянами чеської держави. Ця група стоїть на платформі федерації України з СССР та головно пропагує реалізацію ідеї соборности всіх українських земель, виключаючи Закарпаття, Буковину й Басарабію. З того, як у цій групі виглядає соборність українських земель, ясно видно, хто є інспіратором нової партії.

Безперечно, чехам на руку повстання такої партії. Серед чехів ожило старе ще передвоєнне славянофільство, що в значній мірі було подиктоване страхом чехів перед німецьким світом. Забороло проти тієї справді великої небезпеки чехи завжди бачили в панславянській концепції, точніше кажучи: в московській потузі. Національний еґоїзм чехів казав їм навіть не звертати уваги на те, як царська Москва трактувала два славянські народи — поляків та українців. Після війни панування в Совітах комуністів відсунуло з політичного обиду панславізм у чехів, хоч, здавалось, витворилися були сприятливі умовини для відродження цього панславізму. Адже Польща стала незалежною державою, а Україна теж формально і по запевненням московських комуністів є нібито незалежна держава, лише сфедерована із Москвою. Але характер диктатури московського пролетаріяту виключав фактично будь-які автономічні права України. Бо не було більш безоглядного і жорстокого окупантського режіму на Україні, як саме при диктатурі московського пролетаріяту. І тому глухо було зі старим чеським панславізмом. І щойно коли Совіти ввійшли до Ліґи Націй та заповіли зміну своєї конституції в напрямі демократизації, могло декому здаватися, що комунізм еволюціонує направо і що можлива зміна політики супроти України. А тут ще прийшли союзні пакти Совітів із Францією, Чехією і Румунією. Одночасно загроза ґерманізму стає для чехів ще більша в міру того, як наближається злука Австрії з Німеччиною. І щойно при таких умовинах міг відродитися старий чеський панславізм з його ґравітацією до Москви.

Очевидно, що концепція обєднання українських земель під „високою рукою" Москви могла зродитись у чехів також у деякій мірі в звязку з концепцією про спільні границі між Польщею та Мадярщиною, про що пише мадярська преса, та взагалі з огляду на мадярський ревізіонізм з його звіханням на Закарпаття. Оце мотиви, чому чехам потрібна була нова українська група саме з такою програмою. Нічого вже згадувати, чому для москалів дуже мила подібна концепція: це річ самозрозуміла.

Для українців цікаво буде ствердити міжнародній характер української проблеми, а саме те, як нова українська ґрупа в ЧСР дивиться на справу Галичини й північно-західних земель. Мимохіть тут пригадується віце-верза погляд мадярського ревізіонізму на Закарпаття. Отже міжнародній характер української проблеми в обох випадках надзвичайно яскраво підкреслений. У звязку з тим можна дивуватись, як у таких умовинах може легковажити собі українську проблему польський політичний світ. Це легковаження тим дивніше, що коли ближче проаналізувати ріжного роду концепції, що зроджувалися у звязку з українською справою в минулому й сучасному, то в очі кидається один історичний факт. Властиво всі концепції крутяться коло двох пунктів — Москви або Варшави. І тепер празька концепція теж по суті московська, бо Москва є у ній центральним пунктом. Історія Сходу Европи все була тереном, на якому йшов віковий спір за геґемонію між росіянами й поляками. А Україна, хоч це прикро сказати, завжди була лише тим язичком у ваги, що давав перемогу одній або другій стороні. Поки Польща мала на своєму боці Україну, вона брала верх над Москвою, а польські війська разом з козацькими навіть були під стінами Москви. Але коли Україна переходила на бік Москви — перемагала Москва. Так все було в історії. І коли остаточно Україна злучилась з Москвою, небавком зовсім упала і Польща. Впала і нас задавила — по вислову Шевченка. У російській історіографії дуже яскраво підкреслений цей найважніший есенціональний зміст вікової боротьби між Московщиною і Польщею. У польській політичній ментальності ця правда не найшла ще для себе місця. Нова Польща у великій більшості свого громадянства трактує, хоч як це парадоксально — скорше до Москви, ніж до України. Найбільш зрозуміла і популярна для поляків стала ідея Андрусівського миру, себто поділу українських земель між росіянами й поляками і спільне тут і там знищення української національної свідомости та нац. аспірацій. Не видно ще можна ніяких знаків, що віщувалиб якусь зміну в пануючій політичній ментальності польського громадянства.

Інший момент у празькій концепції: факт створення чехами й москалями серед українців нової славянофільсько-федераційної концепції свідчить про те, яку велику ролю в українському громадянстві завсіди відгравали ріжного роду концепції та який податний ґрунт для появи цих концепцій творило само ґеополітичне положення України. Це було завсіди, це є почасти й тепер. Але в сучасному українському політичному житті настала деяка зміна в цьому відношенні, якої ще навіть не помітили рішальні чинники тих народів, що панують нині над українцями. Цією засадничою зміною у психіці та світогляді українців є те, що вони все менше й менше покладають надії на чужинців у своїх визвольних плянах. Зростає переконання і свідомість, що головно власними силами може чогонебудь добитися Україна. Отже колишнє місце концепцій займає орієнтація на власні сили. Хвилеві відхили тої або іншої ґрупи від основної лінії, по якій іде розвиток української політичної думки, не змінюють суті справи. Побіч із цим відбувається інший процес. Хто приглядається до того режіму, що запанував після світової війни на деяких українських територіях, особливо на Великій Україні, той мусить прийти до переконання, що життя виковує в українцях тугу й волю до незалежности. Чейже для кожного ясно, що на нашім материку головна маса нашого народу переходить найсуворішу політично-виховну школу. Там московські большевики і своєю економічною політикою, що довела до нечуваного голоду на Україні, і своєю боротьбою проти релігії, і мовно-культурною „обрусітельною" акцією ґрунтовно нищать ті звязки, що витворилися впродовж віків між Україною і Московщиною. І саме тому зростає там у масах стихійно змагання до повної незалежности України. Тому теж поява української прокомуністичної орієнтації та зріст комунізму денебудь на українських землях поза Великою Україною, хоч які для нас шкідливі — безперечно менше небезпечні для українців, ніж для самих тих держав, що часто, як напр. Чехословаччина на Закарпатті, своєю політикою у великій мірі витворюють ці прокомуністичні настрої серед українців.

Чого навчились японці від европейців.

Недавній пуч в Японії формально, назверх, зліквідований. Сензаційність минула. Світова преса здебільша насвітлює цей пуч як спробу завести в Японії, за прикладом інших держав, „фашистівську" диктатуру, якої цілею булоб втягнути цілий світ у нову війну. Чималу заслугу в поширюванні такого освітлення пучу має преса большевицька.

Одначе приписати цей пуч тільки приказковому бажанню японців „наслідувати чужі приклади" та „бажанню війни" — не можна. Є важні внутрішні і зверхні причини того розпучливого вибуху, які вказують на те, що формальною ліквідацією пучу не зліквідують ще могутні, психольогічно глибокі процеси в соціяльному та національному житті Японії, які до того вибуху довели.

Хтось раз сказав: „Коли появиться нова книжка, читай стару!" Попробуймо приклясти це в переносному значінні до Японії.

ПРИЧИНИ ПЕРЕВОРОТУ.

На північний схід від Китаю, на островах відділених тільки вузькою смугою моря від азійського континенту, живе японський нарід, що початки своєї цивілізації завдячує Китаєві. Одначе напротязі століть, у протилежності до **миролюбного** Китаю, японці витворили своєрідну, наскрізь войовничу, фільософію хліборобів-войовників, що межує (під впливом їх релігії) з фанатизмом. Більшість населення займається хліборобством. Головним громадським типом став тип осілого хлібороба-войовника. На тих осілих хліборобах-лицарях, що в Японії називалися „самураями", спирався цілий державний і соціяльний устрій Японії. У протилежності до войовничости кочовиків (себто неосілого громадського типу), які з природи своєї все охочі вести завойовницькі війни, — головною прикметою войовничости осілих хліборобів-войовників є **осілість** хліборобів, себто бажання обороняти свого, а не вести завойовних воєн. Тим і пояснюється факт, що Японія все більше відокремлювалася від континенту. Ця відокремленість Японії від решти світа тривала, з малою перервою в 16. століттю, аж до другої половини 19. століття, коли то на весні 1854 р. виправилася проти Японії воєнна фльота Сполучених Держав Північної Америки під командою адмірала Матвія К. Перрі. Як відомо, ця виправа закінчилася т. зв. Канаґавською угодою, якою Японія була змушена відкрити свої пристані Шімоду і Гакодате американським торговельним кораблям. Від цього моменту почався в Японії великий внутрішній переворот.

ЗА ПРИКЛАДОМ ЗАХОДУ.

Войовничому японському народові імпонувала сила тих „варварів", жменка яких так поважно зуміла загрожувати Японії. Японці захотіли пізнати секрет сили західних народів, а що цей секрет лежав у нових способах збросння, то Японія бажала ці нові способи збросння досконало пізнати, щоб і самій так озброїтися. Від тоді зачала в Японії набирати переваги політика т. зв. „відчинених дверей" супроти Заходу. Японці зачали розїжджатися по всіх державах Европи і Америки, щоб „вчитися" нових річей. Алежбо пізнаючи і навчаючись нових способів збросння, вони пізнавали і вчилися окрім цього багато інших річей. Люди, що їхали вчитися робити гармати, навчилися також, як робляться гроші і кредит. Вони набралися комерційно-лібералістичної фільософії XIX. століття західньо-европейських держав та перенесли цю фільософію до своєї батьківщини, де насильно прищіплювали цілу економічну, фінансову та політичну систему Заходу.

У погоні за індустріялізацією, серед механізації та раціоналізації продукції Японія напротязі кількох десятиліть дігнала, а в дечому і перегнала західньо-европейські держави. Бачучи, наприклад, що в найбільше поступових, найуспішніших та найбагатіших містах та краях Заходу багатство накопичене в руках малих груп людей, вони льогічно додумалися, що досягнуть ще більших „успіхів", коли нагромадять усе багатство в ще меншій скількости рук; і фактично сьогодні дійшли вони так далеко, що майже цілий промисл і вся торговля Японії зосереджена у двох великих концернах.

НОВІ ПОЛІТИЧНІ МЕТОДИ.

Рівночасно з цими економічними змінами впроваджували в Японії відповідні політичні методи, які були витворилися в західніх державах. Як ті нові методи в Японії себе оправдали, про це пише так „Сандей Таймс": „Японські парляменти були часто перекуплювані промисловими магнатами та не опиралися на жадних вироблених доктринах, якіб могли надавати їм певної прямолінійности: вибирали їх виборці, які не мали довіря до ніяких інших інституцій, крім монархії та армії". Парляменти зуміли тільки розєднинити нарід на нестійкі та розсварені політичні партії, об які розбивалися всі спроби потрібних соціяльних реформ.

* * *

Треба памятати, що всі ті наглі зміни в економічній структурі і в політичному житті були

насильно накиненої країні, яка довгими століттями жила традицією, феодальним устроєм та мала майже виключно хліборобське населення. В результаті тої несамовитої погоні за „модернізацією" стогне нині цілий японський край і нарід під кольосальним задовженням. На хліборобство накладають все нові тягарі, а штучно розбудований промисл душиться в краю через брак покупної сили знищеного хліборобського стану, а на чужих ринках мусить вести тяжку боротьбу з конкуренцією інших держав. Краєм править нині каста фінансієрів-політиків, оперта на капіталі, бюрократії та школі, які стараються закріпити та увіковічнити імпортовані західницькі ідеали. Оце насильство це одна з найважніших, далекосяжних причин нинішнього неспокою та повстання.

ЗВЯЗОК ІЗ СЕЛОМ.

У процесі творення всемогутньої плютократії забули японські модерністи на те, що передумовою сильних плютократій є конфіската селянських ґрунтів. Підчас коли, наприклад, промислово-робітнича кляса в Англії та Америці є пролетаріятом, позбавленим усякого маєтку та всякого звязку зі землею, то робітники і робітниці японські ще цього звязку зі землею не стратили: їх родичі, братя й сестри все ще зуміли якось вдержатися на батьківській землі, хоч з бідою та самовідреченням. І тут треба шукати дальшої причини вибуху. Бо коли европейський пролетаріят, що в своїй матеріяльній залежности стоїть нарівні з невільником — ворогом своїм уважає кожного не-пролетарія, а головно хлібороба, то японські робітники мають за собою велику силу і підтримку селянських мас, з якими їх інтереси не розходяться, але навпаки сходяться. І тому можна було сподіватись, що рухливіші робітники вкупі з консервативним селянством піднесуться проти правлення монополістів, як тільки знайдуть якийсь орган самовиявлення. Европейські ліберали таким органом самовиявлення народу вважають парлямент. Але для осілих хліборобів-войовників таким самовиявленням все була і є армія. Японський парлямент, як і багато інших парляментів, не є нічим іншим, як ареною маріонеток, якими править хтось зпоза куліс. Національною традицією була армія (яка, між іншим, досі рекрутується в Японії головно із селянства). Отжеж це не звичайний припадок, що пуч зорганізували молоді офіцери армії. Корінь їх очайдушної і звихненої акції лежить там — серед хліборобів та робітників. А помордовані політики належали без винятку до верховодної касти фінансієрів-політиків.

ВИЗИСК РОБІТНИКІВ.

До зверхніх причин вибуху треба зачислити теперішню загально-світову економічну систему з її самовбийчою міжнародньою конкуренцією для опанування світових ринків. Конкуренцію цю може остаточно витримати і виграти та держава, в якій кошти продукції є найдешевші, себто в якій робітники дістають найнижчі платні. Ця міжнародня конкуренція зверху тисне на домашній промисл, примушуючи його все більше знижувати платні робітників та цілий життевий рівень населення. Знані в цілому світі японські демпінґи (масове засипування чужих ринків японськими товарами навіть під ціною продукції) хоч зуміли видирати від інших держав нові ринки збуту для японського промислу, але ...за ціну безоглядного визиску японських робітників, яких життевий рівень постійно падав, нижче гідности людини.

Про безпосередньо ближчі причини пучу писав один англійський тижневик так: „Загальні вибори зперед двох тижнів принесли більшість ліберально-конституційній партії Мінсеіто. Рівночасно фінансієри-політики вели переговори з Москвою для мирної полагоди погранничних проблем Манджурії. Вони робили це не тому, щоб забезпечити мир, але головно тому, щоб так ослабити чинність та значіння японської армії, яка загрожувала Росії вздовж границь Манджурії та — що важніше — мала під своєю контролею північні провінції Китаю, того Китаю, який є нині головною ареною фінансових та політичних змагань світа.

ДУХ ДАВНЬОЇ ЯПОНІЇ.

Проспект зросту ліберального конституціоналізму (покровителя капіталізму) та ще й вкупі з правдоподібністю угоди з Росією (новою союзницею ліберального конституціоналізму) стали ближчою спонукою до тої збройної акції молодих офіцирів проти бльоку старших державних мужів, проти бльоку фінансієрів, проти певного військового бльоку, проти бюрократів та політиків!" Крім того, судове слідство проти полк. Айзави за те, що принагідно висловився був про жовнірів, які ведуть коншахти з політиками, ще розятрило настрої.

Із групи згаданих „старших японських державних мужів", які колись були дали почин до нової ери для економічної, соціяльної та політичної перебудови Японії, пучисти кількох убили, а при житті нині залишився вже тільки один, Сайонджі; його не вбили, бо саме в часі пучу він був у цісарській палаті. Під проводом отих старших політиків Японія 70 літ випробовувала на власній шкірі використати модерні методи Заходу. На склоні свого життя оті старці не зударилися з чимось новим. Ні. Проти них, проти ліберального парляменту та всесильного капіталізму, повстав старший, ніж вони самі, дух Японії: Японії феодальної, хліборобсько-войовничої, чемної і жорстокої, простої, відданої армії та цісареві.

Р. М—ий.

Організація торговлі збіжжам.

(З циклю відзначених статтей на нашому конкурсі.)

Якщо будемо розуміти конкурсову тему так, як вона нам на перший погляд видається, себто, щоб ми мали зосереджувати свої сили в якійсь одній господарській ділянці, а інші залишити або занедбати, то таке зосередження сил є невказане і, як на наші теперішні відносини, навіть неможливе.

Причини:

Під двигненням нашого народу розуміємо не тільки двигнення господарське, матеріяльне, але й політичне і культурне, духове. Це не тільки тому, що наш нарід потребує двигнутись на тих усіх ділянках і він завсіди, від коли почали жити самостійним національним життям, так розуміли працю для народу, але також тому, що, як виказала повоєнна практика в якімнебудь краю чи державі, не можна ніякого народу двигнути з лихого господарського положення, не двигнувши його або не старавшись двигнути рівночасно з лихого політичного і, як треба, культурного положення, і навпаки. Ці три ділянки є завсіди тісно звязані з одною. А якщо так, то не можна собі уявити, щоб через зосередження сил нашого народу в якійсь одній господарській ділянці, впр. у самій банковості чи самім купецтві, промислі (і якім?), ремеслі (і знов якім?), хліборобстві, садівництві, годівлі худоби і т. д., а занедбуючи інші ділянки, можна було його двигнути. Радше треба приняти, що тільки завдяки рівночасному, рівномірному і однаково напруженому діянню на всіх ділянках двигнемо наш нарід.

Знову можна розуміти тему так, що ми малиб зосередити свої сили в якійсь одній ділянці так, як начальний вожд на війні концентрує воєнні сили на одні́м відтинку, щоб бити противника на цілім фронті, або концентрує сили наперед на однім відтинку, потім на другім, третім і т. д. Це булаб така раціоналізація, систематизація чи черговість діяння, яка зрештою є вказана на якімнебудь полі. Але таке зосередження чи чергове зосереджування сил для нас неможливе. Воно можливе тільки для народів політично самостійних, що у всьому мають вільну руку та де можливе, щоб ціле населення слухало одного приказу, як у большевиків, німців, італійців і т. д.

Одначе трудноші на тім не кінчаться.

Здається, для кожного у нас ясне, що найкоротша дорога до господарського двигнення нашого народу повинна би вести через піднесення хліборобства, тому що хліборобство це головне джерело прожитку нашого народу і в цім ми найбідніші. В дійсности, якщоб ми мали вільну руку, себто якщоб ми в однім моменті стали політично самостійні, то ми у першу чергу перевели би аграрну реформу і старалися піднести хліборобство. Та власне в тім діло: ми вільної руки не маємо, а тому не можемо думати про те, щоб відразу піднести хліборобство, і то так, щоб воно одно двигнуло цілий нарід.

Одначе ми не тільки з тої причини не можемо зосереджувати своїх сил у хліборобстві. По війні ми прийшли до переконання, що самим хліборобством нічого не вдіємо, а тому кинули гасло „фронтом до промислу". Якжеж би тепер виглядало, коли вже сяк-так приняли те гасло і вже менше-більше почали переводити його в життя, нараз змінили фронт і сказали: „Зосереджувати сили в хліборобстві"!?

Та трудноші і на цім не кінчаться.

Приймім, ми прийшли до переконання, що мусимо зосереджувати свої сили в якімсь роді чи галузі промислу, що тісно вяжеться з хліборобством, бо в тім ми сильні і такий промисл є для нас природний, впр. у млинарстві, переробі олійних ростин, гарбуванні шкіри і т. д. Так, по перше, ми мусілиб виключити найважніші галузи хліборобського промислу, які найбільше моглиб причинитися до двигнення нашого народу, а саме монополі: цукроварство, горальництво і тютюновий промисл. Потім, ми знаємо, за якими законами у нас розвивається і може розвиватися наш промисл: не так, як у інших народів, політично самостійних, що найперше беруться до такого роду промислу, себто концентрують у нім свої сили, який даному народові з природи і відносин найбільше відповідає, є для нього найбільше потрібний і має найбільше можливостей і запоруки розвитку. Ми, як показує практика, насамперед беремося до таких родів промислу і вони нам сяк-так удаються, в яких сподіємося, що найлекше виб'ємо чужинця. Так у нас сяк так іде виріб паперців і тутож, смаровила до обуви, підмішки до кави і т. д. В якімже роді промислу чи господарства маємо зосереджувати наші сили? Чи в такім, який найбільше для нас потрібний і природний і найбільше може причинитися до господарського двигнення нашого народу, чи в такім, що в нім нам найлекше вибити чужинця? Щодо першого ми рискуємо, що дана ділянка

нам зовсім не вдасться, а щодо другого наш вибір може впасти на таку ділянку, яка найменше може причинитися до двигнення нашого народу, хоч, певно, може помогти багатьом одиницям.

Тому, якщо хочемо уникнути тих трудношів, тему мусимо розуміти так, що не буде нам йти про матеріяльне зосередження сил, яке з природи речі включає в собі занедбання інших ділянок, але йтиме про вибір такої ділянки, яка моглаб бути у нас „ударною, вихідною чи центральною, коло якої групуваласяб ціла наша господарська праця, щоб це причинилося найбільше до двигнення нашого народу.

Це булоб аналогічне до того, як інші краї чи держави мають свої господарські чи промислові спеціяльности, які є для них характеристичні, як Данія молочне господарство, Болгарія городництво, Німеччина хемічний промисл і т. д., але попри які плекають однаково напружено всі інші, природні для даного краю, ділянки господарства. Ріжниця між нами й іншими краями булаб лише та, що в інших краях ті спеціяльности є постійні, як такі, що органічно зрослися з даним краєм, є природним випливом відносин у краю і дійсно край найбільше з цього живе, а в нас ту ділянку ми вибрали би тільки на якийсь час для організаційно-пропагандивних цілей для розбудови нашого промислу.

Такою ділянкою, скажу відразу, повинен у нас бути скуп і відпродування нашого селянського збіжжя, або, як те назву, збіжторг.

У нас поправді в останніх часах загальна кооперація зачинає „торгувати" чи виміновати в обмеженім обсягу збіжжа за інший крам, але я маю на увазі такий збіжторг, щоб він був по змозі цілий у наших руках, щоб його вела створена до цього установа чи спілка, щоб мав достаточні капітали, щоб міг платити селянам готівкою за збіжжя, навіть давати наперед гроші, як це роблять дотеперішні торговці збіжжям, мав фаховий персонал і потрібні магазини й елеватори.

Нічого говорити про те, яку вигоду, полекшу і поміч малиб з цього селяни, яких би наша спілка не обманювала, ще й давала наперед гроші на невеликі відсотки, а на передновку в потребі вигоджувалаб збіжжям у натурі. Вкажу на інші глибші користи з цього.

Передовсім це не булаб якась спеціяльна ділянка, яка обіймалаб тільки невелику скількість нашого населення і території, але ділянка, яка

...їх обсягом діяння обіймалаб ціле наше на... всіх селян і всіх селян обіймалаб своїм ...ційно-пропагандивним впливом.

Далі, це був би промисл, саме до розбудови якого ми тепер змагаємо, а не хліборобство, але такий промисл, який має на увазі хліборобство, від якого поліпшення головно залежить двигнення нашого народу.

Далі, через збіжоторг ми навчилиб нашого селянина бути культурним, модерним торговцем. У дійсності який у нас нині стан? Наш селянин хлібороб, що ціле своє життя працює коло ріллі і коло зерна, „любить" те зерно, плекає і ходить коло нього, як коло дитини, але „любить" тільки так довго, доки його не виплекає, не стягне з подвіря і не виве і не виставить на продаж. Тоді він його „зненавиджує", занечищуючи і за... всяким „бетигом", і так продає. Ми ..., чому він так робить: бо „жид однаково заплатить за нього так, як за пріма двірське", ... з сміттям виглядатиме більше. Але чи це так ... бути? А чи саме навпаки, не повинен ... виставляти свого товару на продаж, щоб ви... найкраще і найчистіше так, щоб купець мав охоту його купити?

Так даниі найкращий і найліпший сорт масла вивозять за границю, а найгірше самі споживаємо. Цього не навчать нашого селянина чужинці..., але цього ми самі мусимо його навчити. Селянин буде стидатися везти до свого агрономa і своєї спілки засмічене зерно. Далі, збіжоторг, якщоб він був цілий у наших руках, багато причинився би до поліпшення рільного господарства нашого селянина. Селянин, знаючи, що за ліпше зерно йому ліпше заплатять ще й у своїй спілці похвалять, старатиметься випродукувати найліпше зерно. Він старатиметься за найліпший сорт насіння, в чім йому спілка ще поможе, і старатиметься найліпше управити ріллю. Так „Маслосоюз" тільки через саме те, що скуповує набіл, навчив селян, з котрими ввійшов у контакт, ліпшої молочної господарки і причинився до поліпшення раси худоби. І так наша кооперація, що скуповує яйця, причинилася до поліпшення ячної господарки наших селян і до поліпшення раси курей. Цього „Маслосоюз" і кооперація не булиб осягнули тільки через самі викладк і теоретичну науку.

І далі, збіжоторг, якщоб він був у наших руках, був би великим засобом до піднесення духа нашого народу. Ми знаємо, що якщо вже нішо з наших багатства, які ми витворюємо, не є в наших руках і ми в усім є залежні від інших, так бодай у цім ми є „панами" свого багатства та інші є „залежні" від нас.

Чи тяжко булоб нам у збіжоторзі вибити чужинця? Думаю, було би так само легко чи тяжко, як у споживчій торговлі, якої львину частину ми вже перепяли в свої руки, тому що тут і там той самий противник. Не виключене, що противник бачучи виглади на перемогу по нашім боці, сам прилучився би до нас і міг би нам бути помічний. На всякий випадок збіжоторг повинен нам піти лекше і гладше ніж намір перебрати у кооперативні руки напр. таку торговлю беконами, якої значна частина в руках таки наших приватників.

Іван Билина.

Зміст британійського квестіонаря до Німеччини.

ЛЬОНДОН, 9. 5. ПАТ. Брит. уряд оголосив у т. зв. Білій Книзі переписку з німецьким урядом від 24. III. до 6. V. ц. р. в справі унормування відносин в Европі. В цій книзі є також текст 12-ох питань англійського уряду до німецького, на які Німеччина має відповісти перед загальними переговорами у справі упорядкування відносин в Европі.

Зміст цих питань такий: Чи німецький уряд хоче заключити щирі договори, себто такі, щоб їх опісля не виріквся і не ломив? Як дивиться німецький уряд на вдержання в силі тих точок версайського договору, яких він ще не зломив? Чи німецький уряд думає шанувати теперішній політично-територіяльний устрій Европи? Як німецький уряд уявляє собі заключення західно-европейського летунського договору, і чи він мав би бути доповнений регіональним договором про обмеження летунських сил? Дальші питання обговорюють справу заключення договорів про ненапад Німеччини з Францією, Бельгією та Голяндією, договори про взаїмну допомогу, справу повороту Німеччини до Ліги Націй та інші. Брит. уряд бажав би, щоб договори про ненапад обняли також СССР та балтійські держави. Необхідно, щоб Німеччина вирекдся вмішування у внутрішні справи інших держав. Англія бажалаб вияснення, як німецький уряд уявляє собі створення розємного трибуналу і яке малоб бути його відношення до Ліги Націй і міжн. трибуналу в Газі. Крім того англ. уряд домагається ближчого пояснення слів „відділення пакту Ліги від його версайської підстави".

Станиславівське воєвідство і станиславівський повіт у світлі перепису з 1931 р.

(Продовження.)

IX

Національний склад станиславівського воєвідства такий:

ПОВІТИ	Українці	%	Поляки	%	Жиди	%	Німці	%
Стрий	106.183	69.5	25-186	16.5	15.413	10.1	5.497	3.6
Долина	83.880	70.9	21.158	17.8	8.831	7.4	4.013	3.4
Надвірна	112.128	79.7	16.907	12.0	11.020	8.0	—	—
Коломия	110.533	62.8	52.006	29.5	11.191	6.5	1.220	0.7
Косів	79.823	85.0	6.718	7.0	6.370	7.0	—	—
Снятин	56.007	72.0	17.206	22.0	4.341	6.0	—	—
Городенка	59.957	64.6	27.751	29.9	5.031	5.5	—	—
Товмач	66.659	57.5	44.958	38.7	3.677	3.0	—	—
Станиславів	120.335	60.2	49.032	24.7	26.996	14.3	1.332	—
Калуш	77.506	75.8	18.637	18.2	5.092	5.0	—	—
Жидачів	61.098	73.3	16.464	20.0	4.728	6.0	1.438	—
Рогатин	84.875	66.8	36-152	20.5	6.111	4.9	—	—
Воєвідство	1.018.984	68.8	332.175	22.4	109.161	7.4	13.500	0.9

Коли порівняємо віроісповідні дані, що їх подає перепис 1931 р., з національними, тоді побачимо, що число українців є менше на 60.024 від числа греко-католиків, а число жидів на 80.585 менше від числа мойсеєвих у цілому воєвідстві. Зате число поляків є на 86.230 більше від числа римо-католиків. Виходить, що такому числу греко-католиків та мойсеєвих вписали при переписі як рідну мову польську. У греко-католиків найбільш замітне це число в трьох повітах: Коломия, Городенка і Товмач.

Опираючись на віроісповідному складі населення, можна ствердити, що український стан посідання в станиславівському воєвідстві найкращий зі всіх галицьких воєвідств. Відсоток українців у порівнанні з відсотком з 1921 р. понизився в світлі перепису лише на 0.5 %. На 12 повітів у станиславівському воєвідстві український елемент приріс у 6 повітах, у 3 коштом жидів (Коломия, Станиславів, Стрий), у 3 повітах коштом жидів і поляків (Косів, Надвірна, Жидачів). Одначе в 3 повітах Покуття відсоток українців виявив поважні втрати. І так передовсім у Товмаччині обнизився з 73.0 на 66.5 %, у Снятинщині з 81. 4 на 79.2 % та в Городенщині з 77.8 на 75.2 %.

Втрати, що їх потерпів у згаданих повітах український елемент на користь польського, не видаються вповні зрозумілими, коли зважимо, що чинники, які впливають у нас на зміни й пересунення серед національних груп по війні, не мають уже того значіння, що перед війною. Нема вже еміграції українців за море, припинився майже зовсім приплив польської людности до Галичини, а природний приріст обох груп населення є у нас одинаковий (коли не вищий в українців).

Михайло Зварич.

(Докінчення буде.)

ЧАРНОТКА?

З комуністами

проти японців.

ЛЬОНДОН, 9. 5. ПАТ. „Дейлі Геральд" містить інтерв'ю з маршалом Фенг-Юг-Шангом, віцеголовою комісії військових справ нанкінського уряду, найближчим співробітником Чанг Кай-Шека. Він сказав, що **збройний спротив проти японських напастей — неминучий.** До цього Китай мусить приготовитися через скріплення патріотичних китайських рухів та вже існуючих протияпонських рухів; забезпечення громадянських вольностей в цілому Китаю; узброєння китайського населення; негайне стримання війни між нанкінським урядом і китайськими комуністами, що є рішучими ворогами Японії. Вкінці маршал додав, що він є прихильником згідної акції британського, совітського й американського уряду на Дал. Сході. Союз тих держав приніс би мир в тих сторонах.

АРАБСЬКА СОЛІДАРНІСТЬ.

ЄРУСАЛИМ, 9. 5. ПАТ. В неділю проголосять у всій Сирії одноденний страйк як вислів солідарности з арабами.

ЧИ Є В ПАЛЕСТИНІ ВІЙСЬКА З ЄГИПТУ?

ЛЬОНДОН, 9. 5. Райтер подає урядово, що з Єгипту не висилають літаками ніяких військ до Палестини.

ЛЬОНДОН, 9. 5. ПАТ. На прохання вис. комісаря Палестини вислали йому військові частини на підмогу.

КАІРО, 9. 5. ПАТ. Вчора вечором — на домагання з Єрусалиму — вислали літаками англійські війська з Палестини. Побоюються нових арабських заворушень.

ЄГИПЕТ НЕ ПРИЙМАЄ ДО СЛУЖБИ ЧУЖИНЦІВ.

КАІРО, 9. 5. ПАТ. Урядовий декрет дозволяє приймати чужинців до державної служби хіба винятково і то лише контрактово, не довше як на 5 років.

Хто буде президентом Банку Польського?

На тему демісії президента Банку Польського полк. Коца кружляють ріжні поголоски у фінансових, господарських і політичних колах. Поголоски про недугу полк. Коца виявились безосновними. Зате виходить, що полк. Коц був противником девізових обмежень та обстоював вільний товаровий і валютовий оборот. Ще перед кількома місяцями полк. Коц, як віцеміністер скарбу, виступав проти девізових обмежень і тому цю справу відложили до кінця квітня. Коли ж опісля прийшли девізові обмеження полк. Коц зголосив демісію, яку президент Польщі прийняв. Між кандидатами на становище президента Банку Польського фінансові кола згадують таких шість осіб: проф. Врублевського, кол. віцепрезидента Банку П. Млинарського, проф. Кшижановського, Кожуховського, Бирку і Левіцького.

Студентські ексцеси у Варшаві.

Минулої пятниці дійшло у Варшаві знову до кількох дрібних студентських ексцесів. Перед академічною харчівнею побилися комуністи з прохожими, причому двох комуністів тяжко поранено.

На університеті демонстрували студенти проти нового ректора проф. Антоневича. Розкинено летючки із зазивом до міністра освіти, щоб не затверджував вибору цього ректора, якщо викладі мають відбуватися спокійно.

На вул. Волошиновській була сутичка між студентами і прохожими, причому поліція арештувала шістьох студентів. Арештовано теж ендецьких верховодів, студ. Бараньского і студ. Покашиву.

Великий шум довкола малої справи.

I.

Від Дирекції „Карпатії“, Т-ва взаїмних обезпечень на життя дістаємо такого листа:

„До Хвальної Редакції часопису „Діло“ у Львові.

У звязку з новинкою у ч. 96 „Діла“ з дня 2. травня ц. р. під наголовком „Чи це в порядку“ Управа „Карпатії“ приневолена висказати свій жаль, що в згаданій новинці з чисто особистою справою обезпечення п. Олени Шепарович в іншому Товаристві злучила Хвальна Редакція особу Голови Надзірної Ради Т-ва „Карпатія“, який до цієї справи не має ніякого відношення.

Прохаємо Хвальну Редакцію помістити ласкаво на сторінках свого ц. часопису це наше письмо

З високим поважанням

Д-р І. Гижа, Я. Колтунюк.

Львів, 8. травня 1936.

II.

Від тієї самої Дирекції дістали ми чергового дня, 9. ц. м., такого листа:

До Хвальної Редакції часопису „Діло“ у Львові.

У відповідь на ц. письмо з дня 8. травня ц. р. повідомляємо, що у справах порушених у згаданому письмі, ми ніяких інформацій дати не можемо.

Остаємо з глибокою пошаною

Д-р І. Гижа, Я. Колтунюк.

III.

Львів, дня 8. травня 1936.

До П. Т. Редакції „Діла“ у Львові.

У звязку з нотаткою в „Ділі“ ч. 96 з дня 2. травня ц. р. п. н. „Чи це в порядку“? заявляю, що мені нічого не було відомо про те, чи моя донька п. Олена Шепарович заключила обезпечення у „Феніксі“. Тепер довідуюся, що внаслідок хибних інформацій агента донька моя вправді **підписала внесення на обезпечення до Т-ва „Фенікс“** (підкресл. Ред.), однак поліси не викупила і зажадала негайного сторнування обезпечення.

З поважанням

Д-р Ст. Федак.

ВІД РЕДАКЦІЇ.

Всі три вище наведені листи торкаються тієї самої маленької справи. Кілька днів тому помістили ми новинку під наг. „Чи це в порядку?“, в якій подали до відома, що п. Олена Федак-Шепарович, відома громадянська діячка, обезпечилась **недавно на життя в одному з чужих товариств.** Ця наша нотатка, оперта — мимоходом кажучи — **на зовсім певних даних,** найшла зовсім непередбачений відгомін. „Українські Вісти“ з дня 8. ц. м. помістили під крикливим наголовком „Засоби боротьби „Діла“ відпис листа п. інж. Льва Шепаровича, чоловіка п. Олени Шепарович, висланого до Голови Надзірної Ради Видавничої Спілки „Діло“, в якому п. інж. Лев Шепарович заперечує в якнайбільш категоричний спосіб правдивість нашої нотатки, твердючи, що „факти подані в цій новинці є від початку до кінця видумані. Ані перед двома тижнями перед банкроцтвом „Фенікса“, ані взагалі ніколи передтим моя дружина ані я у „Феніксі“ не обезпечилися“.

Відпис цього листа розіслав п. інж. Лев Шепарович — як довідуємося — майже до всіх центральних українських установ, до редакцій часописів і до цілого ряду наших найвизначніших громадян з Митр. Шептицьким (якже!) на чолі. І саме той шум надав цілій — самій собою маловажній справі — особливої пікантерії.

З дива не можемо вийти, як можна з такої справи робити стільки гамору, опертого на ображеній амбіції, коли не було ніякої причини ображуватись! Сотні наших громадян є (на жаль!) членами чужих обезпеченевих товариств; обезпечилися вони там з ріжних причин — часом залежних, часом і незалежних від них та зрозумілих. І тих справ прилюдно ми ніколи не порушували. Колиж ми помістили нотатку про обезпечення п. Олени Шепарович, то зробили це тільки з огляду на її власний гурапатріотичний підхід до громадських справ, на її безцеремонність прилюдно накидатися на інших діячів і само „Діло“, і з огляду на те, що п-і Олена Шепарович повинна була взяти під увагу, що її рідний батько є головою Надзірної Ради українського товариства обезпечення на життя. Якась громадська мораль мусить таки і у приватних справах обовязувати, бо ніколи нікому не вдається, — тим більше особам, які займають визначні громадянські становища, — відмежувати справ приватних від публичних.

У світі завжди буває так: коли якась звістка у газеті неправдива, то зачеплена нею особа має право або помістити спростування або скаржити відповідального редактора до суду; колиж вістка правдива — можна собі тихцем сказати під адресою редакції „чесне слово“, але слід обіцяти собі — не давати своєю поведінкою матеріялу для газетних заміток. Тимчасом у даному випадку **сама звістка була правдива, зате зачеплена нею особа — навіть не сама, а через свого чоловіка — не прислала** спростування, не подала до суду, а підняла страшний шум та розсипалась лайкою на газету! Колиж п. інж. Лев Шепарович свого листа писав у добрій вірі, то видно забув, що його дружина навчилась в одній організації тонкої дипльоматії: лист д-ра Ст. Федака стверджує понад усякий сумнів, **що ми писали правду;** якщо цей доказ ще за малий — **просимо покликати нас перед якийнебудь суд.** Не розуміємо тільки, чи личить звертатися до голови Надзірної Ради „Діла“ за посередництвом... „Українських Вістей“, які до того видрукували того листа, ще заки адресат дістав його і міг справу полагодити?!

Щодо першого з наведених вище листів — прихиляємось до погляду, що батько не може відповідати за вчинки повнолітньої доньки. Другий лист є відповідю на наш запит, чи Дирекція „Карпатії“ може дати нам від себе якісь інформації у цій справі; становище Дирекції „Карпатії“ нам зрозуміле: наші інформації ми черпали зпоза „Карпатії“ і поза нею добули всі докази правди.

Наприкінці малий запит: яку сатисфакцію думає п. інж. Лев Шепарович дати всім тим діячам, включно з редакцією „Українських Вістей“, що їх остаточно ввів у блуд своїм листом? І навіщо був увесь той шум?!

Єгипетська реґенційна рада.

КАЇРО, 9. 5. ПАТ. Померший король Фуад визначив у своєму тестаменті, написаному 13. лютого 1922., реґентами б. шефа корол. кабінету Тевфіка Нессіма Пашу, б. премієра Алді Еґем Пашу та амбасадора в Парижі Магмуда Фахрі Пашу; останній помер, король у своєму тестаменті не дає вказівок на таку евентуальність.

Парлямент одноголосно рішив не пристосуватись до побажань Фуада, тому вибрав до реґенційної ради сина б. хедива князя Могамеда Алі, Азіз Езема і б. египетського посла в Льондоні Шеріф Саврі Пашу; всі три зложили присягу перед парляментом.

Завтра правдоподібно уступить премієр Алі Меґер Паша; лідер вафдистів Нагас Паша створить новий уряд.

КАЇРО, 9. 5. ПАТ. Єгипетський уряд подався нині до димісії.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

Німецький райхстаґ складатиметься після останніх виборів з 741 послів.

Французька рада міністрів радить сьогодні над питанням, чи Франція візьме участь у берлінській Олімпіяді.

Тайний військовий договір балканських держав?

АТЕНИ, 9. 5. ПАТ. Офіційно заперечують поголоску, немовби Румунія, Туреччина і Югославія зобовязалися тайним договором підтримати Грецію на випадок конфлікту поза Балканом.

Свято українського килиму.

Широка популярність українського килиму в краю і за кордоном, у рівній мірі як поширення його виробництва, не покриваються з належним знанням і зрозумінням тієї ділянки української культури. Від перших проблисків зацікавлення старим українським килимарством і перших спроб його відродження (В. Г. Кричевським на Полтавщині і В. Федоровичем у Галичині), від часу, коли Британський Музей у Льондоні, а за ним музеї інших західно-европейських митрополій, почали скуповувати памятки старого й продукцію відродженого українського килимарства, проминуло вже пів століття. А чейже, забагато пальців одної руки, щоби підрахувати наші позитивні осяги належного відношення до старого килимарства та його розвоєвих можливостей у майбутньому. До війни заслужилися на тому полі — Кричевський у Полтаві та Федорович у Віцні. По війні з належною увагою до килимарства, як мистецтва, ставились у нас тільки пані Кульчицькі в Перемишлі, та промислове підприємство „Гуцульське Мистецтво“ в Косові. А хоч килимарство поширилося в нас масово й заливає своїми продуктами в рівній мірі краєві, як і закордонні ринки, то, на жаль, тільки до килимів тих двох робітень можна підходити з вимогами, які дає нам пізнання традицій старого й розуміння еволюційних можливостей нового українського килимарства. Є, правда, ще одна, розмірно молода, але, як свідчать перші початки, надійна килимарня — кооперативи „Гуцульщина“ в Косові; та поки вона зможе виявити свою повну продуктивність, залишаються у нас тільки дві, згадані тут, килимарні.

За кілька днів, в пятницю 15. ц. м. в салях Міського Промислового Музею у Львові, відбудеться святочне відкриття другої з черги львівських вистав килимів „Гуцульського Мистецтва“. Прегарний, ілюстрований катальоґ, як теж інавґураційна прелекція М. Голубця, дадуть громадянству нагоду перевірити осяги другого етапу праці цього культурного підприємства. З осягами першого етапу, початого з повстанням „Гуцульського Мистецтва“ в 1922. р., ми мали нагоду познайомитися на виставі, улаштованій у Львові в 1930. р. Цьогорічна вистава, що обіймає поверх 60 килимів, буде справжнім святом культури відродженого українського килиму.

М. Г.

Працедавці про будівельний страйк.

Львівська інжинірська палата оголосила комунікат у справі страйку будівельних робітників, що розпочався перед кількома днями у Львові. В переговорах, які велися між представниками робітничих орґанізацій і працедавцями, робітники, як сказано в комунікаті, виступили з домаганнями, що не мають нічого спільного з економічною поправою їх долі та з усуненням безробіття. Зате представники працедавців із 31 точок проєкту збірної умови, які зголосили робітники, приняли майже всі з винятком трьох, а саме:

1) домагання винагороди за невідпрацьовані дні врочистих і державних свят, встановлених обовязуючими законами;

2) домагання робітничих одностроїв, що не випливають із приписів закону про охорону праці, які наказують тільки охоронний одяг у виїмкових випадках для забезпечення здоровля робітників;

3) домагання системи платити за день, непрактикованої ніде на просторі Польщі. Всі розємні комісії устійнювали тільки годинову винагороду, що осягнули робітники вже давно.

Комунікат підкреслює компромісовий настрій працедавців, який розбивається об неуступчивість будівельних робітників, які лучать свою працю з варстатовою працею будівельних ремісників, як столярів, малярів, лякерників, шклярів, кафлярів і т. п., що утруднює сильно переговори.

ПОКИЩО У ЛЬОНДОНІ ГАЙЛЕ СЕЛЯСІЯ НЕ БАЖАЮТЬ.

ЛЬОНДОН, 9. 5. ПАТ. Офіціяльно звідомляють, що Гайле Селясіє остається тепер в Єрусалимі. Здогадуються, що абісинського цісаря повідомили, що його гостина в Льондоні була б небажана, поки не скінчиться засідання Ради Ліґи Націй у найближчому тижні.

ЯК ПОВЕРТАЮТЬ ПОРЯДОК В АДІС АБЕБІ.

Абісинські мародери нападають на італійців.

АДІС АБЕБА, 9. 5. ПАТ. Вдержання порядку в місті доручили корпусові карабінерів. Місто поділили на чотири частини, з яких кожна є під контролею 70 карабінерів і 30 членів прикордонної сторожі. Карабінери перевели ревізію в багатьох домах і забрали предмети, щодо яких заходило підозріння, що їх награбували підчас заворушень. У будинку давнього ратуша є кошари карабінерів, які багато абісинців приносять різну зброю, кріси, шаблі, багнети, а навіть скорострільні. Частину будинку перемінили в арешт, у якому помістили абісинців, обвинувачених, що брали участь у грабежі. Мародери, що після виїзду цісаря грабували місто, тепер оперують у його околицях. Вони напали на італійський амбулянс, убили шофера й ескорту. Також підпалили й ограбили готель, що є при залізничому шляху, 45 км. від столиці.

ЯПОНІЯ ЗАТРІВОЖЕНА КОНЦЕНТРАЦІЄЮ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ВІЙСЬКА.

Заява премієра і міністра в японському парляменті.

Відповідаючи на запити послів міністер закордонних справ Аріта признав, що большевицько-японське положення не вияснене. Цей факт міністер пояснював тим, що большевики уважають як слід Японії. Опісля торкнувся полуду сирівців і еміграційних справ. Мін. Аріта заявив, що одною з причин міжнародного неспокою є поведінка держав, багатих у сирівці, які обмежують доставу супроти держав, убогих в сирівці. Міністер висловив надію, що причини цієї недогідної міжнародньої ситуації усунуть. Японія повинна спинити японську еміграцію до цих держав, які її не бажають.

Господарська співпраця між Китаєм, Манджуко та Японією може розвиватися в першу черту в північнім Китаю. Одначе наперед слід унеможливити там протияпонську і комуністичну пропаганду. Японії дуже залежить на розвитку північного Китаю, але не думає встрявати до політичних справ автономічних провінцій.

Прем. Гірота заявив, що його погляди на большевицько-японські взаємини не змінилися. Одначе в останньому часі змінилися дуже загальні умовини з приводу концентрації большевицького війська на Далекому Сході. Премієр заявив, що вадумує полагоднати по черзі у спірні справи з большевиками, але не може погодитися зі зростом большевицьких військових сил на Далекому Сході. Одначе це ще не значе небезпеки війни. Премієр висловив надію, що вдасться усунути трудноші, які розеднують обі держави.

НОВИНКИ.

— **Потртрет С. Петлюри.** Вже вийшов із друку дуже гарний портрет бл. п. Головного Отамана Симона Петлюри, формату 35×45 цм. Ціна 1 прим. — 50 сот., з пересилкою в рульоні — 90 сот. При замовленні більш, як 20 прим. — опуст 30%, (пересилка наша). Замовляти в Книгарні Т-ва „Просвіта" (Львів, вул. Руська, 4) або безпосередньо у Видавництві: Українське Т-во Допомоги Еміґрантам, чекове конто ПКО у Львові ч. 504.782. 2088 1—3

— **Магазин постелі Р. Джала, Львів, Хорущина 5** (побіч кіна „Апольо") поручає ковдри, матраци, постелеве білля і ін. Переробляє ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. 1799 12-100

— **Машини до писання і до шиття** всяких систем і прибори до них, по найдешевших цінах, фахова направа машин всяких систем поручає **Юліян Ломага — Львів, ул. Валова 11.** Одинока українська фірма в тій ділянці. Наука писання на машинах. 37-115

— **Нове видання 1-го тому „Волині" Самчука** вже появилося. Книжка відзначена першою нагородою. Замовляти в видавництві „Дзвони", Львів, вул. Японська ч. 7. II. Ціна 4.30 зол. Хто замовляє безпосередньо в видавництві, не платить за порто. 2103

— **Засідання Комісії Мови при НТШ** у Львові відбудеться в понеділок 11. травня ц. р. в 6. год. веч. у бібліотеці Т-ва. На денному порядку дискусія над граматичною термінольогією

— **Спільне свячене** уладжує для своїх членів старшина кружка Р. Ш. ім. Т. Шевченка 10. ц. м. у власній домівці при вул. Супінського 23. Початок год. 6 веч.

— **Спільне свячене** уладжують читальня „Просвіти" на Городецькім і кооператива „Консумент" у Львові в неділю, 10. ц. м. в малій салі ім. Лисенка при вул. Шашкевича 5. Початок год. 17.30.

— **Жалібні врочистости** у звязку з першою річницею смерти марш. Пілсудського відбудуться у Львові у вівторок 12. ц. м. В програму входять: похід військових оркестр по місті, заупокійні богослуження у всіх святинях, полева Служба Божа при вул. Пелчинській і перемарш військових відділів та організацій вулицями міста. В год. 13 на знак, поданий радієм, дзвонами і фабричними сиренами, 3-мінутова тишина, при чому буде припинений всякий рух на вулицях, а прохожі мають відкрити голови. Пополудні відбудуться жалібні академії в товариствах, кіна висвітлюватимуть похорон марш. Пілсудського, а в год. 20.45 відізвуться церковні дзвони і гарматні сальви в моменті, коли перед роком помер марш. Пілсудський. Трамваєвий рух на вулицях, куди піде похід, буде припинений.

— **Новий ректор ветеринарійної академії.** На засіданні ради професорів академії ветеринарійної медицини у Львові вибрано ректором на три роки проф. д-ра Юрія Александровича.

— **Протестаційний страйк студентів.** Молодь вищих шкіл у Львові проголосила в суботу одноденний страйк на знак протесту проти високих оплат. На мурах університету і політехніки вивішено написи „Боротьба за знижку оплат триває дальше" і т. п. Виклади не відбулися.

— **Відтяження власників реальностей у Львові.** Господарська комісія міської ради у Львові рішила звільнити реальности від гіпотечних вписів у користь громади на забезпечення коштів першого уладження вулиць і відписати нестягнені належитости громади вимірені перед оголошенням судових присудів. Вплати, які вже доконано, будуть зачислені на рахунок першого уладження вулиць, які міська управа переведе в майбутньому. Таким чином полагоджено давній гострий спір між власниками реальностей і маґістратом.

— **Дорогові роботи під Львовом.** В перемишлянському повіті розпочали в ріжних місцях роботи на публичних дорогах, даючи зарібок місцевому населенню. М. і. направляють гостинці з Курович до Задвіря, з Курович до Перемишлян, з Перемишлян до Рогатина і Дунаєва. Ведуться теж роботи коло реґуляції Полтви і Тимковецького потока.

— **Реєстрація сезонових занедужань.** До спису занедужань заведено нові рубрики, задля реєстрації сезонових випадків. Сюди належать укушення гадюками та затроєння грибами. Лікарі обовязані повідомляти адміністраційну владу про кожний такий випадок.

— **Меліораційні реферати при староствах.** При всіх повітових староствах створено спеціяльні меліораційні реферати, що мають управнити адміністрацію меліораційними роботами. Реферати обіймуть всі водно-меліораційні справи в повіті.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненні держ. кляс. льотерії впали виграні на такі числа: 10.000 зол. на ч. 7593. 5.000 зол. на ч. 33163 55475 78474 121728. 2.000 зол. на ч. 29116 56932 98894 100314 101929 102110 112708 130279 158346 166656 168259 170049 176906. 1.000 зол. на ч. 6940 24108 37529 43276 49577 53198 58396 60576 65421 71014 88886 96314 97012 100142 105298 109571 122272 133159 136498 143693 148970 151794 152252 153731 160171 164662 166981 170217 170883 176367 184497 185431 190077.

— **Незвичайні здібности** має дочка нашого земляка п. Андрія Камінського, що живе тепер у своїм маєтку в Словенії біля Марибору. Його дочка Аспазія-Ніна Беатриче має 14 літ і є гімназійною ученицею. Її умові здібности такі великі, що уважають їх чудом. Вона знає стару грецьку і латинську мову так добре, що зі своїм батьком, по фаху учителем гімназії, розмовляє тільки по грецьки і латинськи. Крім тих мов знає ще мови: німецьку, французьку, англійську, італійську, словінську, хорватську і російську. Тепер учиться приватно в гімназії, але якби закон дозволяв, то моглаб вже тепер зложити іспит зрілости. Історію, географію, зоольоґію, ботаніку знає до найменших подробиць. Коли їй сказати який небудь рік перед чи по Христі, вона точно скаже, хто тоді в якім краю володів і які в тім році історичні події відбулися. Всі ріки на світі знає на память. Більшу часть Євангелії в грецькій мові знає напамять. Велику грецьку епопею Іліяду вивчилась на протязі 8 днів, а Одисею напротязі 3 днів. Слід зазначити, що п. А. Камінський є родом з Угнова, студіював за границею, був короткий час учителем коломийської гімназії та є автором кількох публіцистичних праць у москвофільському дусі.

— **Згоріли три жінки.** Підчас пожежі в селі Лашеві велюнського повіту жінка господаря Пакули з донькою та льокаторкою пробували рятувати з хати річи. Коли всі три жінки находилися в середині, завалилася на них перепалена стеля, й всі троє згинули у вогні.

— **Присуд на комуністів.** Перед судом присяжних у Стрию відбулася розправа проти Михайла Барана з Болехова і кільканацятьох людей, обвинувачених у комуністичній роботі. Засуджено М. Барана на 10 літ, Берле Шрінга на 7 і пятьох інших жидів по 4 роки вязниці. Інших увільнено.

— **Концерт композитора Ю. Пономаренка.** Черговий річний концерт відомого українського композитора Ю. Пономаренка пройшов, як повідомляє Офінор, з великим успіхом. Цього року Ю. Пономаренко, предложив добірній публиці не лише твори на народні, популярні та історичні мотиви, але й цілком оригінальні річи, написані до слів українських поетів. Присутні фахівці мали змогу оцінити, що композитор однаково легко володіє народнім жанром та інтернаціональним стилем, гідним першорядних композиторів. Виконання відомих українських артистів пані Яхненко Кірсанової та О. Чехівського й М. Кучеріва, в супроводі самого автора, у великій мірі сприяло успіхові концерту, викликуючи справжнє задоволення публики. Знавці ствердили особливість творчости Ю. Пономаренка, яка полягає в цьому, що в його романсах супровід не є лише додатковою частиною до співу, але й рівноцінним музичним твором, який гармонійно зливається з вокальною частиною.

— **Краєва хроніка.** Коломийський суд засудив д-ра Мих. Болнара, адвоката з Косова, на 7 місяців вязниці за лист до міністерства справедливости зі скаргою на суддів, при чому половину кари подаровано на основі амнестії. — В Тернополі отроїлася Н. Слоникова, якої чоловік, грошевий конвоент на почті, украв свого часу 40 тисяч зол. і 1000 долярів. Скінчила самогубством, вийшовши від слідчого судді. — В лісі біля Ясенева Гор. пов. Косів вибухла пожежа і знищила багато дерев. — В коломийському шпиталі помер Мих. Гаврищак, що затроївся ґазами при копанні міського каналу.

— **Перед обнижкою цін бензини.** Як повідомляє варшавська преса, одночасно з полекшами при купні нових самоходів і мотоциклів має подешевіти також бензина. Обнижка цін бензини буде залежати від зросту її уживання. Як відомо, в ціні бензини міститься коло 30 проц. скарбових оплат.

— **Чотири присуди на дефравдантів.** Луцький окружний суд на виїздовій сесії у Володимирі розглядав кілька справ за грошеві зловживання. Перший відповідав Йоель Хворостовський, секвестратор громади Киселин, і дістав три місяці вязниці з позбавленням прав на 3 роки. На другій розправі станув Юрій Генцель, лісничий державних лісів в Устилузі, за спроневірення 1.230 зол. Дістав 8 місяців вязниці. Дальше розглядано справу почтової урядниці в Олеську, Марії Дудкевич, що спроневірила 83 зол. Засудили її на 6 місяців вязниці з припиненням на 2 роки. Вкінці солтис громади Киселин, Єфим Базюк дістав 10 місяців вязниці за дефравдацію 500 зол. на школу громади. Крім того має звернути здефравдовані гроші.

— **Чия нога?** З ріки Віліі під Вильном добули мішок, в якому находилася людська нога, відтята разом з стегном. В інституті судової медицини стверджено, що це нога жінки, відтята ножем або сокирою. Здогадуються, що це нога Анни Димитровичевої, яку вбив у Вильні душогуб, що мешкав у неї як субльокатор, подаючись за студента Каз. Козловського.

— **Смерть Освальда Шпенглера.** В Мінхені помер 8. ц. м. у 56 р. життя німецький фільософ др Освальд Шпенглер, один з найкращих знавців европейської культури, що перший поставив критичну діягнозу культурної кризи, яку переживає від часів світової війни Европа. Вславився головно своєю книжкою „Сумерк Заходу", виданy у 1914 р., яку перекладено майже на всі европейські мови. Довкола тієї книжки розвинулася горяча дискусія у світовій пресі. У творі „Людина і техніка" Шпенглер здефініював „гроші" і „господарство" як два основні творчі елементи могутности і дійшов до висновку, що передавання неевропейським людям технічних здобутків це злочин супроти білої раси, який може тільки прискорити упадок Европи як культурного центру для цілого світу. З його інших книжок відомі „Прусацтво і соціялізм", „Перебудова німецької держави", „Політичні обовязки німецької молоді". Його другий великий твір поруч „Сумерку Заходу" це „Держава".

— **Англійська мова в німецьких університетах.** Німецький міністер освіти, др Руст видав розпорядок, щоби з початком нового академічного року ввести у всіх вищих школах обовязкове навчання англійської мови.

— **Висилка після смерти.** Офінор передає з Парижа цікавий факт, що яскраво характеризує психольогію сучасних европейців. В малому місточку під Парижем умер у вязниці Н. Строганов, засуджений на висилку за спробу одержати спадщину графів Строганових. Приятелі покійного, які вжили заходів, щоб його поховати, були немало здивовані, коли голова міста заявив їм, що з огляду на те, що Строганов був засуджений на висилку, його тіло не можна похавати на території Франції і тому слід вивезти його за кордон. Ніякі заввага, що покійникові ніхто не дасть ні пашпорту ні візи, не помогли і мер стояв на свому, як заявили йому, що в такому випадку вмивають руки і щоб він робив з тілом, що схоче. З огляду на те, що по закону покійник мусить бути похований, мер згодився на компромісову комбінацію: дозволив поховати небіжчика на місцевому цвинтарі, але з тим, щоб йому дали якийсь речинець відкликання присуду про висилку. Таким чином французькому судові прийдеться судити покійника і з огляду на „лагодячі обставини" (смерть) скасувати попередній присуд та дозволити покійному бодай тимчасовий побут на французькій території.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

— **Найбільші міста на світі.** На основі останніх обчислень найбільшим містом на світі є Ню Йорк, що має тепер 10 міліонів мешканців, або майже третину населення цілої Польщі. Другим з черги містом є столиця Англії, Льондон, що начисляє 8 міліонів мешканців. На третьому місці стоїть Токіо з 5 міліонами, опісля Париж і Берлін з 4 міліонами мешканців. По 3 міліони мешканців мають Шікаго і Шангай, поверх 2 міліони Москва, Осака, Буенос Айрес і Філядельфія. Відень і Ленінград мають менше від двох міліонів.

— **Ріжні вістки.** З наказу румунської влади всі кельнери в Румунії мають з огляду на чистоту голити цілу голову. — В Ґерцу зударилися два мисливські літаки, причому один пільот урятувався легкопадом, а другий впав з літаком на землю і згинув.

Відозви й комунікати.

ПЕРЕД ЮВИЛЕЄМ ЖІН. СЕМИНАРІЇ (ҐІМНАЗІЇ) СС. ВАСИЛІЯНОК У СТАНИСЛАВОВІ.

Просимо всіх бувших учениць і вчителів жін. семинарії СС. Василіянок у Станиславові, що повстала в 1907. р. і кінчить з цим роком своє неповна 30-літнє існування, перетворившись у ґімназію нового типу, подавати на подану нижче адресу до 10. червня ц. р. всякі особисті спогади, заввага й начерки зі свого побуту в цій школі для зложення короткого огляду 30-літньої праці цієї виховної станиці.

Редакційний Комітет.

Адреса: Жіноча Ґімназія СС. Василіянок, Станиславів, вул. Петра Скарги ч. 17.

КОМУНІКАТ УКРАЇНСЬКОЇ СТУД. ГРОМАДИ В ПОЗНАНІ.

Українська Студентська Громада в Познані святкуватиме по великих феріях 10-ліття свого існування. Звертаємось отсим до її б. членів, головно до членів-основників, щоб надіслали інформації про заснування та перші літа У. С. Г. в Познані. Інформації використаємо в ціли виготовлення та видрукування праці про українське студентське життя в Познані. Просимо інших б. товаришів відгукнутися, бо під цю хвилину не маємо ніяких книг з перших літ існування Громади.

Інформації слати на адресу: до 20. VI. ц. р. Українська Студ. Громада, Познань III., ск. п. 1013, по 20. VI. В. Кінаць, Бережани, Міцкевича 44.

Просимо теж слати добровільні грошеві датки на кошти улаштування ювилею ті видання праці. Гроші слати на адресу: до 20. VI. С. Симко, Познань, Буковська 23, м. 8., по 20. VI. С. Симко, Завишень, п. Сокаль.

ЗА ВИДІЛ У. С. Г. В ПОЗНАНІ:

В. Кіналь. голова. *М. Крупська.* прес. реф.

ХИТРО-МУДРО.

Хто хоче помогти Рідній Школі, нехай вимагає при закупі готівкою „провірних бльочків Р. Ш.

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „*ПЕТРО ІБЕТСОН*".

Історія великого, безмежного кохання, що зароджується в душах пари дітей, розєднаних насильно обставинами. Як діти бавляться вони, суперечаються, гніваються і не можуть жити одне без одного. Розстанням кінчиться перша доба їх життя — дитячих літ. У другій добі герой, Петро Ібетсон, став архітектом у великім льондонськім підприємстві. Має успіхи, але ввесь час почуває себе гіяково, тужить за місцем своєї ранньої молодости — Парижем. Їдучи на відпустку відвідує те місце, де колись мешкав дитиною та оглядає з незвичайним пієтизмом закутки, де бавився дітваком. Коли вернувся до Льондону, дістав роботу на провінції у маєтку одного князя, де має перебудувати стайні. Працюючи там довгий час не знає, що жінка князя це саме товаришка його молодости. Коли обоє відкриють цю правду, не буде для них сумніву, що вони не можуть розстатись. Так кінчиться друга дія життя Ібетсона та його вибраної. Третя — його досмертна вязниця за вбивство князя. Та у вязниці серед фізичних мук він не перестає ні на хвилину відчувати приявности своєї улюбленої. Вони віддавна зжились духово так, що відчитують свої думки і бачать свої сни. Приходять хвилини, коли вони не можуть снів відріжнити від дійсности; їх духові взаємини перемагають щораз більше матеріяльні зверхні перешкоди та власного тіла.

Головну ролю грає Ґері Купер, що дає одну з найкращих своїх креацій. Його партнерка Анна Гардінґ, дорівнює йому своєю ніжністю. Фільма зроблена на підставі мало відомої повісти та драми; одна з найкращих, які ми оглядали за останніх кілька місяців — непересічна і своїм сюжетом і переведенням.

Дивогляди.

СТУДЕНТСЬКА ФІЛЯНТРОПІЯ.

Студенти університету в Единбурґу задумали звеличати чимсь свого нового ректора. На великих зборах рішили, що найкраще дати якусь більшу пожертву на шпиталь, довкола якого він заходився. І ось виринула думка жартом наслідувати ґанґстерів. У місті у театрі варієте виступала дуже гарна молода танцюристка і співачка Рене Густон; найкраще було би її пірвати підчас виступів і так приневолити управу театру викупити її за великі гроші. Між зібраними були деякі у нетверезому стані. Проєкт приняли без надуми і юрбою вибрались до театру, де Густон саме виступала. Публика була пересвідчена, що це напад бандитів або пожежа. Студенти пірвали артистку так брутально, якби мали до діла з бандитом: накинули їй на голову мішок і так сильно тягнули, що поранили їй лице та понабивали синяків. Шофер, якого вони замовили, гадав, що це справжній напад і почав боронити дівчини; його побили теж. Дівчина була в такому стані, що її мусіли відвезти до шпиталю. Хоч вона видужавши звернулась до ректора університету з проханням, щоб вибачити студентам, ректор заявив, що в порозумінні з поліцією мусить почати дисциплінарне слідство проти винуватців.

ЗНОВУ ПОТВОРА

Щороку з весною починають в Англії широко писати про потвору, яка появляється в різних ріках. Вона відома під славним прізвищем Льоч Несс, від назви місцевости, де вона перебуває.

Тепер приходить поважна вістка від дра Альпіна Шісгольма, що приїхав з Морріс, стейт Манітоба, і бачив при Льос Несс цю потвору, коли їздив в моторовім човні. Потвора на тридцять стіп завдовшки з довгою шиєю, подібна трохи до моржа, дві хвилини вилежувалась на піску. Також трьох студентів з Ґлезґо приглядалось потворі повних десять хвилин. Оповідають вони, що потвора має 9 метрів, голову як вуж з малими очима і плаве по воді так хутко, що очиняє страшний шум.

ДІВЧИНА, ЩО ОБІЦЯЛА СОБІ МОВЧАТИ.

В американському місті Скревепорт у Люізіяні почали лікарі досліджувати 16-літню дівчину, що дала собі слово мовчати. Мовчала вона віддавна. Нараз захворіла ґрипою і дістала нервового страху. Від того часу говорить вона невпинно. Лікарі здивовані головно тим, що вона не базікає звичайні нісенітниці, а говорить розумно і багато знає. Нещастя тільки в тому, що не може втримати язика за зубами. Мовчить тільки тоді, коли засипляє.

---

‡ Посмертні згадки.

Марія з Чарнецьких Зельська, вдова по бл. п. Михайлі Зельськім, управителі школи в Задвірі і сама б. довголітня управителька школи в Задвірю і Полоничах повіту перемишлянського, упокоїлася в Бозі принявши Найсв. Тайни 5. травня ц. р. в 77 році свого праведного життя. Похорон відбувся 7. травня ц. р. в Глинянах на місцевий цвинтар до родинного гробівця в супроводі сімох священиків, великої маси народу, делеґацій з Задвір'я, Полонич, Глинян, як також місцевої орхестри і хору парохіяльного. Покійна залишила дочку Александру Зельську, емеритовану учительку в Глинянах, сина Володимира інжинір-агронома в Києві, синову Сонію і внучку Ірочку. 2099

Дописи.

СКАЛАТ.

Загальні Збори П. С. К. в Скалаті відбулися дня 2. ц. м. при участи 78-ох представників кооператив. Зі звіту з діяльности за 1935 рік видно деякий поступ у праці П. С. К. Ось кілька даних: П. С. К. поширив збут збіжжа та започаткував збут клочча і безрог. Торги збільшились на 25 проц. Власні фонди П. С. К. зросли на 1 і пів проц., чужі зменшилися на 7.7 проц. Довги по кооперативах зменшилися на 15 проц. Нових членів по кооперативах прибуло 316 осіб. Торговельна дисципліна кооператив сягає 83.4 проц. Пороблено заходи вибудувати збіжевий магазин. Організаційний референт і люстратор дир. П. С. К. п. Ференц відбув 277 поїздок по кооперативах. П. С. К. співпрацював у ділянці торговельній зі Союзами Кооператив у Тернополі і Теребовлі, в ділянці організації збуту сільсько-господарських продуктів з Філією „Сільського Господаря". Чимало помогла в праці серед жіноцтва кооперативна пропаґаторка п. Д. Аксентій. В дискусії над звітами забирали голос 22 особи, які м. ін. висловили признання всім кооператорам, що йшли назустріч гарним починам Союзу. Одночасно у відповідній резолюції агронома при Філії „С. Г." інж. А. Чемериса доручено дирекції П.С.К. безоглядно виконати рішення попередніх анкет та карати, а навіть усувати тих кооператорів, які не викажуться торговельною дисципліною супроти Союзу і які будуть далі збувати яйця приватникам.

Спільне кооперативне свячене відбулося заходом П. С. К. дня 26. м. м. у Скалаті при участи 62 представників кооператив. Була це спроба нав'язати тісніші зв'язки проводу П. С. К. з провідниками низових кооператив. Побажаним булоб, щоб на будуче вступ на подібні сходини був дешевший як 1 зол. та щоб „гостина" була дещо простіша і дешевша. Замість довжелезних промов вказана булаб взаїмна виміна думок, навіть у формі заздалегідь підготованих діяльоґів. Комбінація „празника" й анкети не зовсім удалася.

Двотижневий куховарський курс. Дня 7. травня ц. р. закінчено в Зеленій двотижневий куховарський курс, уладжений заходами місцевої кооперативи і кружка „С. Г.". Гарно повбирані в мальовничих вишиванках курсантки своїм смачним обідом та вмілим подаванням до стола дали доказ належного використання курсу. Цей перший від кількох літ куховарський курс у скалатському повіті закінчився промовами представниці кружка „Союзу Українок" п. Пісецької, представників П. С. К. ради. Пісецького і дир. Ференца, представника філії „С. Г." інж. А. Чемериса та подякою одної з курсанток і вкінці зворушливим прощанням прелеґентки п. Аксентій.

І. Ч.

Спорт.

УКРАЇНА — ГАСМОНЕЯ.

Відплатні товариські змагання цих дружин відбудуться в неділю 10. ц. м. на грищі Цитаделі. Початок: год. 16.30. Попередять змагання резерв.

КОМУНІКАТ СПОРТОВОГО РЕФЕРАТУ.

Спортовий Реферат подає до відома календарик крайових змагань на літній сезон 1936 р., затверджений Спортовою Радою УСС.

I. Легкоатлетичні змагання — 5. і 6. вересня.
II. Пятизмаг — 26. і 27. вересня.
III. Тризмаг — 4. жовтня.
IV. Плавацькі — 29. і 30. серпня.
V. Ситківкові — 28., 29. і 30. серпня.
VI. Наколесні — 23. серпня.
VII. Каюкові — 16. серпня.
VIII. Спортові гри — 4. жовтня.

Точна програма, місце, час змагань і т. д. будуть проголошені пізніше.

Речинець до переведення окружних змагань у поодиноких ділянках назначуємо до 10. серпня ц. р.

Рівночасно повідомляємо, що День Українського Спортовця має відбутися до дня 30. червня ц. р.; День кінних у днях 12. і 13. вересня та День гінців — дня 20. вересня ц. р.

КОМУНІКАТ СУБРЕФЕРАТУ СПОРТОВИХ ГОР ЛЬВІВСЬКОЇ ОКРУГИ.

У вівторок 12. V. відбудеться льосування дружин кошівки Б-кляси та кошівки мужчин. На льосування просимо представників клюбів конечно явитися для обговорення справ, звязаних з весняними змаганнями.

ВІДГУКИ ДНЯ.

В „День Матері".

Один день у році є посвячений українській матері. Один день — Богу дякувати і за це, бо цілі віки — Тобі, Українська Мати, не посвячував ніхто ні одної хвилини. Жила Ти, працювала, дітей приводила на світ і виводила в люди, а ті люди розходилися по світі...

„Ой три шляхи широкії
До купи зійшлися,
На чужину з України
Брати розійшлися..."

Посадила стара мати три ясені в полі і кожного з них назвала іменем сина, дивилася, чи приймуться ясені і тремтіла за долю синів.

Чи так само тремтіли сини за долю матери? Чи взяв кожний з них хоч маленьку памятку по ній? Чи згадував її в молитвах, чи думкою вертався до неї?

„Не плач мати, не журися,
Бо вже твій син оженився,
Взяв він собі за жіноньку
Зеленую муравоньку..."

Коли вже смерть заглядала в очі, коли кінь над гробом своїм по коліна в землю вбився — тоді думка сина летіла до матери зі скаргою як за дитячих часів. І тоді всихав один ясень, а вже до смерти не висихали матірні очі.

Сини українські! Не обиджуйтеся за ті слова, бо й автор цих рядків є між вами. І направду кажу вам, за мало ми місця у своїх серцях відступаємо матерям, а щойно тоді, як уже їх не стане, бачимо, що ми стратили і скільки їм завинили.

Блукав я по всій Україні, довгих шість воєнних років був поза домом, а скільки разів думкою коло Матери був — на пальцях врахувати. Зате скільки Мати коло мене думками була — порахуйте зорі в погідну ніч!

Завтра, 10. травня — „День Матері". День матері від початку землі української — до кінця її. День матері, і тої, що вже лежить у гробі, і тої, що тепер сповняє найкраще і найтяжче завдання жінки, і тої, що колись сповнить.

Нехай у той день думка кожного полине до одиноко незаступної жінки на світі — до рідної мами. Нехай припаде ластівкою перед нею, нехай жайворонком задзвонить над її головою, бо „мама" — найкращее великее слово.

І нехай просить, щоб мами від нині менше любили своїх синів! Або — бодай інакше!...

Безмежна любов українських матерей до своїх дітей вилилася в таку форму, що ми найбільша европейська нація — нині без держави. За мягкий мамин світ до твердого життя серед інших народів. Багато гарного і доброго вливає в його серце рідна мати, а за мало реального і холодного. Вчить його всміхатися, не відучує плакати, а не вчить закушувати зуби.

„А—а! А—а!
Зїли вовки барана..."

Мати співає, не пояснює чому. І потім вовки баранів їдять — цілими віками.

Хоч у баранів є роги!...

Галактіон Чіпка.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

НОВА ХАТА, двотижневий журнал для плекання домашньої культури, Львів, 1. травня 1936. Р. XII. Ч. 9. — Зміст: Корнило Заклинський: Матері. — Н. Королева: Матер регнум. — Л. Б.: Вечір народньої ноші в Коломиї. — З. Мірна: Заміжніх жінок позбавляють праці. — Л. Б.: У школі О. Суховерської. — Л. Б.: Конкурс чистоти хати. — Константина Малицька: Із наших літниц — Черче. — Д-р Олександер Гнатюк: Нальмірний поріст волосся. — Софія Дорошенко: Дитячі опери в театрі „Ріжнородностей". — Іменини. — Софія Русова: Мої спогади.

СВІТ ДИТИНИ, Львів, травень 1936. Ч. 5

УКРАЇНСЬКЕ ЮНАЦТВО, ілюстрований журнал української молоді. Львів травень 1936. Р. IV. Ч. 5.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Молодий Театр „Заграва"

Рава Руська:
10. V. Голгота

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича

Розвадів:
10. V. Отаман Пісня
Миколаїв н/Дн.:
11. V. Дівча з Маслосоюзу.
12. V. Ніна теща.
13. V. Лев з Алсиний.
14. V. Інвалідн.
15. V. Спадкоємець.
16. V. Отаман пісня.
17. V. Гори говорять.

Великий Театр:

Неділя, 10. V. год. 3.30. Ціни найнижчі. Аб. II. „Графіня пані генералової"; год. 8 веч. Аб. 16. „Несподівана година."
Понеділок, 11. V. год. 8. веч. „Несподівана година".

Театр Ріжнородностей:

Неділя, 10. V. год. 7. веч. Виступи „Цирулика" З Передлкою; год. 9. веч. Виступи „Цирулика" З Передлкою.

Кіна.

АПОЛЬО: „Мазур" з Полею Негрі.
АТЛЯНТИК: „Пан Твардовський".
ВАНДА: „Передмістя", „Забута мелодія".
ГРАЖИНА: „Бенгалі".
КАСИНО: „Дівча з постерестанте".
КОЛОСЕЙ: „Велика княжна та готельний хлопець" і ревія.
КОПЕРНИК: „Панове в циліндрах".
МАРУСЕНЬКА: „Осужденець" кольорова гротеска. „Почта папуг".
МЕТРО: „Велика княжна Олександра" комедія з Бастером Кітоном.
МІРАЖ: „Розсміяні очі" з Шерлі Темпль.
МУЗА: „Петербурські ночі".
ПАН: „Забута людина" і „Нічна стежа".
ПАКС: „Недокінчена симфонія".
ПАЛЯС: „Петро Ібетсон".
РАЙ: „Для тебе співаю" (Кепура)
СЬВІТ: „Дівча з Будапешту".
СТИЛЬОВЕ: „Фолі Бержер" із Морісом Шевальє і ревія „Травень у цвітті".
ТОН: „Кабінет воскових фігур".
УТІХА: „Невидний промінь" і ревія.
ХИМЕРА: „Таємна жінка".

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(вул. Марійська 5.)
Рим.

Закордонне радіо.

Неділя, 10. травня 1936.

Відень (506,8) 11.45 Симф. концерт, музика, спів, 15.40 Секстет на смичкі ф-дур Регера, 17.45 „Для серця та для вуха" розр. концерт, 22.20 Регерові твори, **Братислава** (298,8) 10.35 Мати у словацькій пісні й поезії, 19.05 Словацькі нар. пісні **Кошиці** (259,1) 18.00 Для Закарпаття, рум. діточий хор, **Прага** (470,2) 8.30 Орган. ресітель, 9.10, 11.00 Концерт, 11.05 Сметанин фестіваль, **Париж** (1648) 11.00, 13.00, 14.45 Концерт, 17.05 Легка музика, 20.45 Вечір присвячений Жанні Д'Арк, **Білгород** (437,3) 11.30 Концерт, 17.00 Легка музика, **Берлін** (356,7) 10.30, 12.00 Музика, 17.00 Бесіди рад ообразці, **Кенігсвустергавзен** (1571) 10.45 Фантазія на орг. Бурашера, 14.30 Звуки пусти, циг. музика, 20.15 Скандинавська музика, **Мінхен** (405,4) 13.00 Орх. концерт, 14.45 Година пісень, 16.00 Про дітей, словно-муз. вид., **Будапешт** (549,5) 14.00 Циг. музика, 19.30 Сольо на тарогаті, 20,20 Орх. концерт, **Мілано** (368,6) 12.15 Скрипка, 20.35 Концерт військ. орх., 21.15 Комедія, 22.00 Віольонч. ресітель, **Рим** (420,8) 17.00 Легка музика, 20.40 „Мундзіка" оп. Відєнте й Гальфері.

Понеділок, 11. травня 1936.

Відень (506,8) 16.05 Сопран, альт, форт., 20.50 „Геновефа" оп. Шумана, **Братислава** (298-8) 19.30 Словацькі пісні, **Кошиці** (259,1) **18.00 Концерт українських пластунів**, **Прага** (470,2) 12.35 Концерт, 17.40 Віольончеля, 19.30 Концерт військ. орх., 20.30 Тріо Сметани г-моль на скр., віол. і форт., **Париж** (1648) 11.00 Розр. концерт, 12.15 Камер. концерт, 15.00 Ліричні твори, 20.00 Спів, 20.45 Вечір музики, пісні, поезії, **Берлін** (356,7) 14.15 Легка музика, 19.15 Регерові твори на тему Бетовена, два форт., **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00 Музика, 21.00 „Ді Вайценкантате" поема Г. Айха з муз. Блюменфельда, **Кельн** (455,9) 20.10 Регерові твори, хор, солісти, **Мінхен** (405,4) 16.50 Клярнетовий квінтет а-дур Регера, 18.00 Концерт орх., **Будапешт** (549,5) 12.05 Мад. пісоньки, 17.00 Сальон. музика, 19.20 Солісти, 20.15 „Реквієм" Вердія, 22.20 Циг. музика, **Мілано** (368,6) 13.20 Камер. музика, 20.40 „Мацепарельо" оп. Леонія, **Рим** (420,8) 19.00 Легка музика, 20.40 Концерт військ. орх.

Вівторок, 12. травня 1936.

Відень (506,8) 12.00 Концерт, 17.15 Сучасні пісні на жін. хор, 20.10 Концерт присв. творчості Регера, **Братислава** (298-8) 17.50 Мадярські танці, 19.10 Танк. музика, **Прага** (470,2) 17.20 Дуети Бендля та Дворжака, 18.25 Пісні Регера та Шуберта, 21.00 Галевий концерт, 22.15 Скрипковий ресітель, **Париж** (1648) 11.00 Симф. концерт, 20.45 „Ля Газет де Монмартр" вес. вид., **Білгород** (437,3) 13.15 Пісоньки, 17.00 Арії, 19.50 Популярні мельодії, **Берлін** (356,7) 8.30, 19.15, 20.10 Музика, 19.00 „Гамлет" увертюра Нільса Гаде, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00, 16.00 Музика, 17.45 Суїта нім. нар. пісень, 20.10 Капеля Ліщакова й дует акордіоністів, **Кельн** (455,9) 20.10 Пісні й музика Г. Блюменбата, орх., хор, 21.15 Віртуозні мельодії, **Мінхен** (405,4) 11.00 Музика для села, 13.15 Концерт орх., 16.50 Концерт на скр. і орх. д-моль Шпора, 20.10 Лістів вечір, 22.30 Нордійські пісні, Мернер сопр., **Будапешт** (549,5) 12.05 Солісти, 17.00 Спів. ресітель у супр. циг. орх., 21.40 Форт. ресітель, **Мілано** (368,6) 11.30 Популярна музика, 17.15 Танк. музика, **Рим** (420,8) 13.15 Розр. концерт, 20.40 Концерт хору, 21.30 Орг. ресітель.

Львівське радіо.

Неділя, 10. травня 1936.

9.00 Ранішня авдиція, 10.55 Оп. симфонічні фрагменти з гр. пл., 11.25 Під бандерою корабля „Баторій" муз. вид., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Театр. огляд, 12.15 Музичний поранок; у перерві около 13.00 год. „Занота" фрагм. із повісти Г. Нагаєвової „Коваля й інші", 14.00 Рекл. концерт, 14.15 Бах: Прелюдія е-моль із гр. пл., 14.20 Концерт із нагоди 350-ліття Ставропігійського Інституту у Львові, 15.00 Огляд ринків рільних продуктів, 15.15 Громадянин і його роля в державі, 15.25 Легка музика з гр. пл., 15.45 Літня пожива інвентаря, 16.00 Танки в вик. мандоліністів, 16.15 Мельодії з оперетток і звуковиків у вик. М. Карновської, 16.45 Програма на завтра, 16.15 Театр Уяви: „Ірідіон" З. Красінського, 17.45 Літер. новини, 18.00 Підвечірок при мікрофоні, оркестра, солісти, 20.00 Фрагм. концерту з театру в Гдині, 20.45 Взімки з творів И. Пілсудського, 20.50 Вечірній денник, 21.00 На веселій львівській хвилі, 21.30 Відпустка на воді, 21.45, 21.40 Спортові вістки, 22.00 Трансм. з важкоатлет. мечу Варшава-Кенігсберг, 22.15 Концерт орх., пісоньки, 23.05 Танкова музика.

Понеділок, 11. травня 1936.

6.30, 7.40 Ранішня авдиція, 7.35 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 8.10 Для познанців, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Похвала малого міста, 12.25 Славні рапсодії з гр. пл., 13.10 Домашнє господарство, 13.15 Популярна музика з гр. пл., 15.15 Експорт, 15.20 Біржа, 15.30 Концерт орх., 16.00 Трансм. з кор. „Баторій", 16.30 Р. Штраус: „Життя героя" симф. поема з гр. пл., 17.00 Сценка „В адвокатській канцелярії", 17.15 Фрагм. із „Вітру від моря" Ст. Жеромського, 17.20 Дуети в супр. форт., 17.50 „У ...

застрягла мушля" Акселя Стерни. 18.00 Форт. ресіталь 18.30 Видання для дітей, 18.40 Бах: Скрипковий концерт а-моль з гр. пл., 18.55 Актуальна гутірка, 19.05 Сільва рерум. 19.10 Програма на завтра. 19.15 Реклям. концерт, 19.30, 19.35 Спортові вістки, 19.40 Вечірній денник, 19.50 Репортаж із вид. вистави „Марш. Пілсудський та Вильно", 19.56 Промова прогр. директора П. Р., 2.00 Військовий апель, 21.15 „На смерть героя" у вик. симф. орх. й хору, 22.30 „Промова Й. Пілсудського над домовиною Юл. Словацького" фрагм. із „Короля Духа", 22.50 „Ангелі" симф. поема Людомира Ружицького, 23.10 Ост. вістки радіовістника, 23.20 Репортаж у французькій мові, 23.25 Верблі

Вівторок 12. травня 1936.

7.15 Верблі, 7.18 Пораний денник, 7.45 Богослуження з Вильна, Перенесення серця марш. Пілсудського та тлінних останків його матері, 13.15 Полудневий денник, 17.30 „Похорон Казимира Великого" кантата Б. Валевського до слів Ст. Виспянського хор. 17.45—18.15 Короткі інф. репортажі з Кракова, Львова, Катовиць, Льодзі, Познаня, Торуня, Варшави. 18.15 Вимок із приказу марш. Пілсудського до польського війська, 18.20 Орган. ресіталь 18.45 Промова для закорд. поляків, 19.00 Фрагменти з похоронів у Вильні, 19.45 Жалібні пісні, хор; у перерві „Трагічна воля" Каз. Вежинського в рецитації С. Ярача, 20.45 У годину смерти (Дзвони), 21.15 „Останні верблі" симф. поема L. Макдакевича, 21.40 „Рапсодія Вавелю" дост. езд. з Виспянського, 22.10 Вечірній денник, 22.25 „Жалібна поема" Бол. Войтовича, 22.55 Шопен: Жалібний марш (орх., хор), 23.05 Репортаж у франц. мові, 23.20 Верблі.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Варшава 9. 5. (ПАТ)

Купно — продаж: Бельги бельг 90.58 — 90.15; Долари американські 5.32 — 5.29, Долари канадійські 5.29 — 5.25, Франки фр. 35.08 — 34.92, Франки шв. 172.94 — 172.10, Фльорени голяндські 360.22 — 358.50, Фунти анґл. 26.55 — 26.39, Гульдени данц. 100.20 — 99.80, Кор. чеські 19.40 — 19.00, Корони данські 118.54 — 117.60, Корони норв. 132.28 — 132.30, Корони шведські 136.78 — 135.80, Ліри італ. 36.00 — 34.00, Марки фінл. 11.67 — 11.45, Марки нім. 141 — 138, Пезети еспан. 63.00 — 62.00, Шил. австр. 99 — 98.

Львів, 8. 5.

Заставні листи: $4^1/_2$% дол. Т. К. З. 39—40, 5% дол. Б. Г. 49—50, 4% Зл. Б. Г. 37—38, $4^1/_2$% Зол. Б. Г. 41.00—42.00, $4^1/_2$% Ком. 50—51.

Преміївки: Доларівки 48—50, 4 1 пів прц. П. С. 63.50—64.50.

Акції.

Банк Польський 102—101.50, Лільпоп 11 -10.75——11, Моджеїв 625, Норблін 49, Островець 33—32.50, Стараховичі 36—35—35.50, Габербуш 45—46.

Папери.

3-прц. інвест. 2 ем. 64.75—64.50, 6-проц. дол. 78.50, 4-проц. прем. дол. 48.50, 7 стаб. 62.25—63— ост. дрібні.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 9-го травня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів

1 кг. масла десер.	2.35 зол.
1 кг. масла десер. бочкового включно з бочк. опакуванням	2.40 „
1 кг. масла експорт. включно з експортовим опакуванням дає зачет	2.40 „
1 л. молока	0.15 „
1 к. яєць	2.65 „

Тенденція на масло і на молоко сильна, на яйця звишкова.

Маслосоюз повідомляє, що від 9. V. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвір'я птахоявсарні „М. С." у Львові, (пл. Більчевського ч. 3):

Кури мол. товсті без остріг 1. кл. 1.10 зол.,
Курята молоді товсті 1. кл. 1.60 „

Приймає кури в необмеженій кількости.

Птицю негодовану приймає по дешевшій ціні.

Приймає нових доставців.

ОПОВІСТКИ.

На Рідну Школу замісць вінця на домовину бл. п. Дорогої тітки Марії з Чарнецьких Зельської померлої 5. травня ц. р. складають 10 зол. Ольга і Василь Лончини зі Львова; Амалія з Решетиловичів Балтаровичева з Глинян 5 зол.

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ПАННА з вищою освітою, пристійна, господарна, з приданим пізнає мужчину на становищі. Ціль матримоніяльна. Неанонімові листи. Перемишль скринька почтова 187. 2096

КУПНО - ПРОДАЖА

ДВІ будівельні парцелі по 100 сяжнів еввк цілість, полудневий фронт, шість хвилин ходу від кінця трамваю на вул. Листопада продасть Т. Рожанковський, Собінщина 7, тел. 288-09. 2026 3—3

ПРОДАМ дім поверховий в містечку, новий, 10 кімнат з 5 моргами першоклясної сіножати, городом і господарським будинком. По вияснення звертатися до м-ра Володимира Наливайка, Поморяни. На відповідь долучити марку. 2095 1—3

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

МОЛОДА особа займеться дом. господарством дітьми чи хорим. Радо шиє, вишиває. Зголошення Гринчишин. Плів, п. Чадвірна. 2104 1-2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

НА ДОГІДНИХ УМОВАХ шукаємо енергійних, вправних заступників і заступниць на поодинокі повіти до укр. Видавництва. Зголошення враз із референціями слати до „Діла" під „Видавництво". 2094 1—2

РІЖНІ

ВІЗКИ ДИТЯЧІ, найновіших типів від 18 зол. поручає фірма Кік, Жовківська 17. 2047 2—4

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові черевні, нирков, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 1611 25-60

ФОРНІРИ І ДИКТИ найдешевше закупиш у фабричних складах Львів, ЗЬРУДЛЯНА 3, тел. 271-14. 2063 3-12

ПРИВЕЗЛА я найновіші моделі корсетів нагрудників, ціни найнижчі, „Шік", Ринок 12 а. 2074 2—4

ПАРАСОЛІ, палиці, дешево виріб Кучинського, Казимирівська 4, партер, виконує всілякі реперації. 2033 4—5

МОТОЦИКЛІ, ровери, всілякі частини до них поручає найдешевше „Автоспорт", Львів, Словацького. 1904 11-18

ГАЛИЦЬКА виріб жіночих пасків Галицька 5 поручає найновіші моделі. 2—3

КОСМЕТ. паризький кабінет „Kéva" пл. Марійська 8, мезанін ліворуч, будинок Шпрехера, усуває всілякі недостачі цери найновішим закордонним апаратом. Манікір 30 сот. Тел. 116-53. 2100 1—1

КУПЛЮ зараз вагоново кожну скількість бараболі жовтої з Галичини або Волині. Оферти: Роман Будзяк Катовиці, „Маслосоюз", Шопена 1. 2102 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

ЛІКАР

Д-р Яків Гайм

орд. у вутрішніх і дитячих недугах. Лікування кварцевою лямпою.

ЛЬВІВ, ЖОВКІВСЬКА 151, тел. 113-88. 2092 1—4

ЛІКАР-ДЕНТИСТ

Д-р мед. З. Реннер

ЛЬВІВ, КЕНТШИНСЬКОГО 21. 2091 1-1

НАЙНОВІШІ КРЕАЦІЇ КОРСЕТІВ, КОРСЕЛЕТІВ ТА НАГРУДНИКІВ поручає Специяліст

Герман Пісен

ЛЬВІВ, ЯГАЙЛОНСЬКА 4.

Увага: Фахова услуга. тел. 236-14. 2023 5—5

МЕТАЛІ:

ЦИНА, ОЛОВО, МІДЬ, МОСЯЖ У БЛЬОКАХ, БЛЯХАХ, РУРАХ на складі у фірми

„СПАРТ"

ЛЬВІВ, КОСЦЮШКА Ч. 8. Тел. 207-09. 2—2

d.h. A. GEPNER
WARSZAWA GRZYBOWSKA 21
TEL. 690-27, 655-25, 659-25

БЛЬОКИ
БЛЯХИ
ПРУТИ
ДРОТИ
РУРИ

ЦИНА, ЦИНК, ОЛОВО, МІДЬ, НІКЕЛЬ, АНТИМОН, АЛЮМІНІЙ, БІЗМУТ, КАДМ, МАНГАН, МАГНЕЗІЙ, КОБАЛЬТ, РТУТЬ.

МОСЯЖ, БРОНЗА, ЛОЖИСЬКОВІ СТОПИ, ДРУКАРСЬКІ СТОПИ ТА ІНШІ.

МІНІЯ І ҐЛЕЙТА ОЛОВЯНА

БЛЯХА ЦИНКОВА, БЛЯХА ПОЦ[illegible]
БЛЯХА БІЛА, БЛЯХА ЧОРНА.

СТАРІ МЕТАЛІ.

Знана краківська фабрика білля **„П А В"** Львів, Сикстуська 1. поручає на літній сезон:

ДЛЯ ПАНІВ:		ДЛЯ ПАНЬ:	
Сорочки спортові		**Сорочки дитячі**	
Зефірові і сіткові по	4.50	З мадаполяму білі і кольорові	2.75
З сирого шовку по	5.50	З мадаполяму гафтовані	3.50
Оксфордові в гарн. взорах	5.90—6.50	З найліпшої перкаліни гафтовані	4.90
З найліпшої попеліни шовкові	7.90	Ручно гафтовані спец. гатунок	6.25
Сорочки проходові		**Комбінації (довгі)**	
Попелінові найновіші взори	5.90	З мадаполяму з мотивом	3.50
З найліпшої попеліни шовков.	7.90	Перкалінові гафтовані від	4.90—6.90
З попеліни чеської	10.90	З ліонського шовку	9.80—10.90
Сорочки нічні		„Мілянес" найвищий гат.	6.50—7.50
Ширтингові комплет-міра	4.50	Комплети з „Мілянес" гарні аплік.	9.80
Шифонові в ріжних фасонах	5.50	З мадаполяму в ріжних фас.	2.90—4.90
З сирого шовку кольорові	6.90	З найліп. перкаліни гафтов.	6.50—7.90
Піжами		З мілянес найновіші фасони	10.90
Попелінові в найновіших взорах по 10.90, 12.90, 15.80, 18.50.		**Піжами**	
Підштанці (короткі)		Панамові в гарні паси	8.50
З першорядної димки по	2.25	З найліп. попеліни шовков.	12.90
З сирого шовку Lux satin Raie	2.50		

ВЕЛИКИЙ ВИРІБ знаменитого білля для хлопців і дівчат

СПЕЦІЯЛЬНИЙ ДІЛ першорядного постелевого білля.

УВАГА! Поручаємо по винятково низьких цінах сороченята „польо", теж власної продукції.

Чому Ви Пані чекаєте?

Треба негайно користати з надзвичайно дешевої продажі матеріялів літніх, шовкових вовняних і білизняних у фірмі

ГАЛИЦЬКИЙ МАҐАЗИН НОВИН

ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 15.

Для прикладу кілька цін

Крепони	0.56	Полотно	0.50
Перкалі і Муслїни	0.55	Зефір сирий	0.55
Воалїни	0.55	Перкаліна кольр.	0.60
Панама	0.65	Димка на підшт.	0.65
Штучний шовк	0.90	Зефір спорт.	0.85
Сирий шовк	1.—	Попеліна на сор.	1.15
Сатина на шляфроки	1.—	Всип рожевий	1.—
Епонж найнов.	1.—	Полотно простир.	1.25
Креп-Монголь	1.90	Пошевки мереж.	1.80
Шовк на блюзки	1.95	Простирала	1.90
Креп-Марок. дес.	2.50	Обруси з метра	1.90
Вовна на сукні	1.20	Капи і обруси	2.50
Вовна шкоцька	1.50	Ручники вафл.	0.30
Вовна на комплети	5.50	Ручники купел.	0.50
Пледи	5.25	Стирки до начиння	0.43
Коци	4.50	Простирала ковдр.	4.50

УВАГА: При закупні товару від зол. 5.— за дурно білети до першорядних кін.

Замовлення з провінції полагоджуємо за почтовою післяплатою.

ТЕХН. ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ

Д. КЛЕТЦЕЛЬ

ЛЬВІВСЬКИХ ДІТЕЙ 9.

Містки і корони білі в ціні знижений і на догідні умовини сплати. 2073

УКРАЇНСЬКЕ

ПЕРЕВОЗОВЕ ПІДПРИЄМСТВО

МИКОЛА ДОРОЖИНСЬКИЙ

Львів, вул. Кохановського 5.

тел. 245-20.

ПОЛАГОДЖУЄ ТОЧНО І СОВІСНО ВСЯКІ ЕКСПЕДИЦІЇ МІСЦЕВІ І ПОЗАМІСЦЕВІ, ЯК ТЕЖ ПЕРЕНОСИНИ ПО НАЙНИЖЧИХ ЦІНАХ. — НА РІДНУ ШКОЛУ ДАЄ 1 ПРОЦ.

2089 1—4

„МІ-КА"

САЛЬОН МОД вул. Пекарська ч. 1 а.

виконує:

найновіші моделі капелюхів, водічкові вироби, рукавички, квіти. 1914 7-30

Тревала ондуляція

тоді добра, якщо виконана СПЕЦІЯЛІСТОМ АЛЬОЙЗОМ СТОНОВСЬКИМ, МИКОЛАЯ 1, б. співробітником ф-ми Кутковський.

2097 1—3

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.